

ชุดที่

1

ชุดการสอน วิชาประวัติศาสตร์ไทย

เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาท
ในการสร้างสรรค์ชาติไทย

โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิคแผนผังกราฟิก
เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้

รหัสวิชา

รายวิชา **ส32104**
ประวัติศาสตร์ไทย

ชั้นมัธยม คักษาปีที่

5

รวบรวมและจัดทำโดย

นางสาวกานดาดี มุ่งแฝงกลาง
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

SCAN ชุดการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

คำนำ

ชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิคแผนผังกราฟิก เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนเกิดความคิดรวบยอดเรื่องประวัติศาสตร์ไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การสร้างสรรค์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย อีกทั้งยังส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้ มีการประเมินตนเอง ซึ่งมีทั้งหมด 5 ชุด เวลา 20 ชั่วโมง ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย	(5 ชั่วโมง)
ชุดที่ 2 เรื่อง พระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนางและชาวต่างชาติที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย	(4 ชั่วโมง)
ชุดที่ 3 เรื่อง การสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย	(3 ชั่วโมง)
ชุดที่ 4 เรื่อง ตัวอย่างของลักษณะการสร้างสรรคภูมิปัญญาไทย	(4 ชั่วโมง)
ชุดที่ 5 เรื่อง ปัจจัย และบุคคลที่ส่งเสริมการสร้างสรรควัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยซึ่งมีผลต่อสังคมไทยปัจจุบัน	(4 ชั่วโมง)

โดยในชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย ประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับครู คำแนะนำสำหรับนักเรียน แผนผังการใช้ชุดการสอน มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ ใบกิจกรรมและแบบทดสอบหลังเรียน โดยเนื้อหาแต่ละเรื่องมีตัวอย่างประกอบชัดเจน นักเรียนสามารถศึกษาชุดการสอนตามลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งตรวจคำตอบที่ถูกต้องของชุดการสอนได้ด้วยตนเอง

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทย ชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย จะช่วยพัฒนาความคิดรวบยอด และส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้ และเหมาะสมกับผู้เรียนทุกคน เหมาะสมสำหรับครูที่จะนำไปจัดการเรียนการสอน

นางสาวกานดาดี มุ่งแผงกลาง
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	1
สารบัญ	2
คำชี้แจงสำหรับครู	3
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	4
แผนผังการใช้ชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทยชุดที่ 1	5
การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิคแผนผังกราฟิก	6
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	7
สาระสำคัญ	7
จุดประสงค์การเรียนรู้	7
สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	7
1. บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย	8
ใบความรู้	8
ใบกิจกรรม	13
2. บุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย	16
ใบความรู้	16
ใบกิจกรรม	25
3. บุคคลสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย	28
ใบความรู้	28
ใบกิจกรรม	54
แบบทดสอบหลังเรียนชุดที่ 1	57
เฉลยใบกิจกรรม	61
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียนชุดที่ 1	70
บรรณานุกรม	71

คำชี้แจงสำหรับครู

ชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทย ชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย รหัสวิชา ส32104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การสร้างสรรค์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย โดยในชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทย ชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ 5 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

- 1) บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย (1 ชั่วโมง)
- 2) บุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย (2 ชั่วโมง)
- 3) บุคคลสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย (2 ชั่วโมง)

ในชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทย ชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย ประกอบด้วยคำชี้แจงสำหรับครู คำแนะนำสำหรับนักเรียน แผนผังการใช้ชุดการสอน มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ ใบกิจกรรมและแบบทดสอบหลังเรียน และภาคผนวกซึ่งประกอบด้วยเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยใบกิจกรรม เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน แบบบันทึกคะแนนและเกณฑ์การประเมิน ในการใช้ชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทยชุดนี้ ครูผู้สอนควรปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1

ชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทยนี้ให้นักเรียนเข้าใจ

ขั้นที่ 2

ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ ทำใบกิจกรรม และตรวจคำตอบตามเฉลยในภาคผนวกที่ละใบกิจกรรม

ขั้นที่ 3

ดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนและให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนพบปัญหา

ขั้นที่ 4

ประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและให้แรงเสริมในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

ขั้นที่ 5

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เมื่อศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ และทำใบกิจกรรมเสร็จสิ้น

ขั้นที่ 6

บันทึกผลการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนทุกครั้ง

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

นักเรียนควรปฏิบัติในการใช้ชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทย ชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย ดังนี้

ขั้นที่ 1

ศึกษาขั้นตอนการใช้ชุดการสอนการเรียนรู้ให้เข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 2

ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3

ศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหาจากใบความรู้และทำใบกิจกรรมด้วยตนเอง

ขั้นที่ 4

ตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวกไปที่ละใบกิจกรรมตามลำดับ เมื่อพบปัญหาให้ขอคำแนะนำจากครูทันที

ขั้นที่ 5

ทำแบบทดสอบหลังเรียน ตรวจคำตอบจากเฉลยในภาคผนวก แล้วบันทึกคะแนนลงในแบบบันทึกคะแนน

ขั้นที่ 6

ประเมินผลว่านักเรียนผ่านเกณฑ์หรือไม่

☒ “ผ่านเกณฑ์การประเมิน” ให้นักเรียนศึกษาชุดการสอนชุดต่อไป

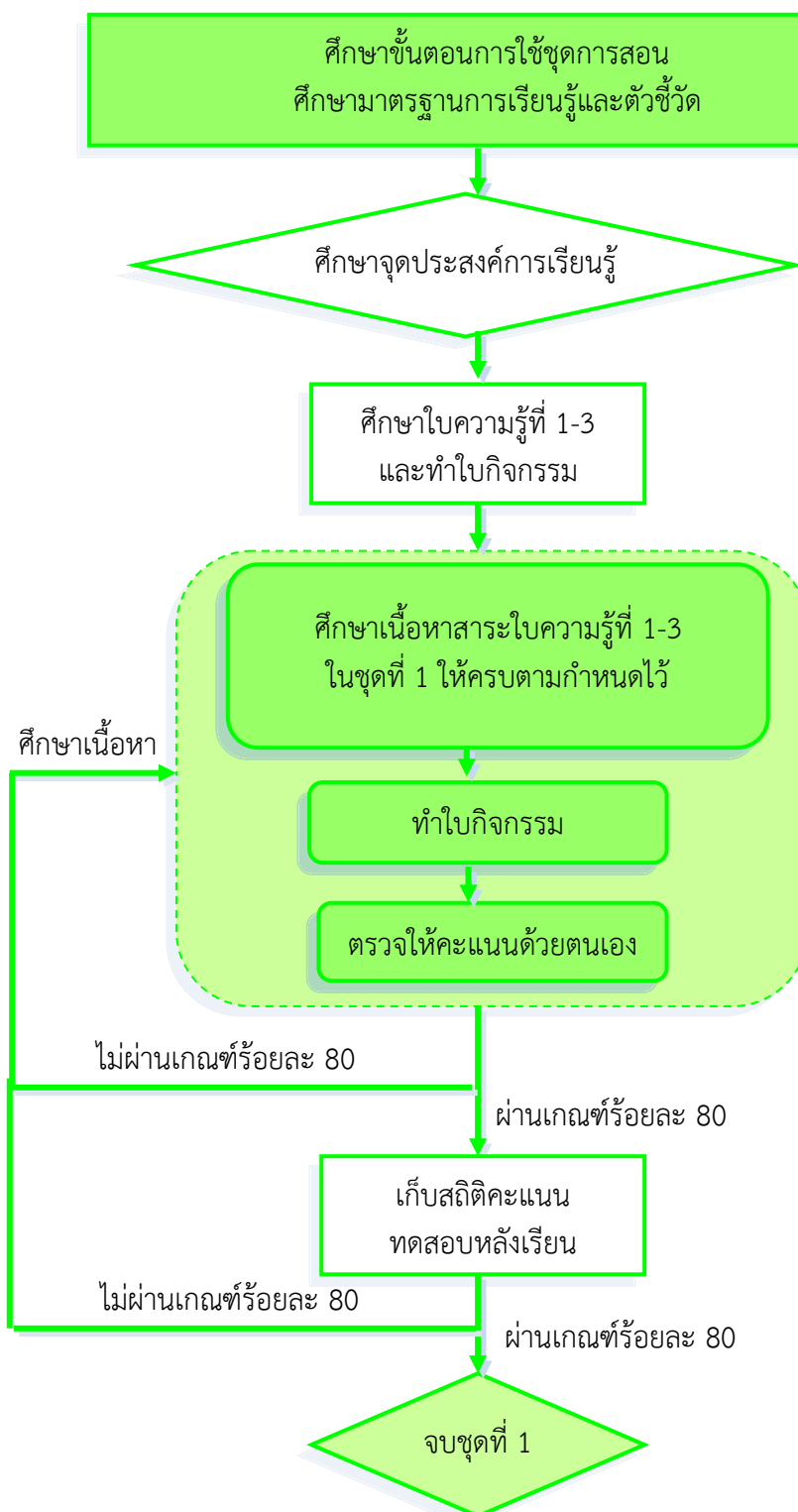
☒ “ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน” ให้นักเรียนย้อนกลับไปศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหาจากใบความรู้และทำใบกิจกรรมด้วยตนเองใหม่

อ่านคำแนะนำให้เข้าใจและปฏิบัติตามให้ถูกต้อง
ก่อนที่จะลงมือทำกิจกรรมในชุดการสอน
และที่สำคัญต้องมีความซื่อสัตย์นะคะ

แผนผังการใช้ชุดการสอนชุดที่ 1

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิคแผนผังกราฟิก

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engagement)

นำมาสู่บทเรียนทำให้นักเรียนเกิดความพร้อมและมีความกระตือรือร้นในการเรียน

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Exploration)

ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามที่ได้แบ่งไว้กลุ่มละ 4 คน (เก่ง : ปานกลาง : อ่อน = 1 : 2 : 1)
ศึกษาใบความรู้ในเรื่อง ประวัติศาสตร์ไทย โดยครูใช้คำถาม
กระตุ้นความคิดให้นักเรียนมีความเข้าใจ

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้และลงข้อสรุป (Explanation)

เมื่อนักเรียนศึกษาใบความรู้ เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนได้อธิบายหรืออภิปราย
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้
ประกอบกับการใช้เหตุผลอย่างสมเหตุสมผล ครูร่วมอภิปรายกับนักเรียน
เพื่อให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมที่ผ่านมา

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Elaboration)

ให้นักเรียนได้ขยายหรือเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้ที่ได้ให้กว้างและลึกซึ้ง
โดยให้นักเรียนทำแผนผังกราฟิก แล้วสุ่มให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล (Evaluation)

ให้นักเรียนได้ประเมินความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของตนเอง
โดยให้นักเรียนทำใบกิจกรรม และทำแบบทดสอบหลังเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด/ สาระการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สาระ : ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทยวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย
มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส 4.3 ม.4-6/4 วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศ
ที่มีส่วนสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย

สาระสำคัญ

บุคคลสำคัญที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย มีทั้งชาวไทยและ
ชาวต่างประเทศ ชาวไทยทุกคนควรศึกษาผลงานและยกย่องท่าน และนำไปเป็น
แบบอย่างในการปฏิบัติตน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

1. สรุปผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มีส่วนร่วมสร้างสรรค์
วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทยได้
2. วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มีส่วนร่วมสร้างสรรค์
วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทยได้

สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 2 ความสามารถในการคิด (ทักษะการคิดวิเคราะห์)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

ใบความรู้ที่ 1

บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ในประวัติศาสตร์ชาติไทยอันยาวนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ก่อเกิดวีรกษัตริย์ วีรชนไทยทั้งบุรุษและสตรีขึ้นมากมาย กอปรด้วยพระปรีชาสามารถและความกล้าหาญเสียสละรักชาติทำให้ชาติไทยสามารถดำรงความเป็นเอกราชอยู่ได้ตราบนานเท่านาน

1. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (ครองราชย์ พ.ศ.1792 - ไม่ปรากฏ)

พระราชประวัติ

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ทรงมีพระนามเดิมว่า “พ่อขุนบางกลางหาว” เจ้าเมืองบางยาง ทรงเป็นพระสหายสนิทของพ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด ซึ่งเป็นโอรสของพ่อขุนศรีนาวนำถม แห่งแคว้นสุโขทัยเดิม ต่อมาได้ขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของอาณาจักรสุโขทัย

ภาพ 1 พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

ปทุมกษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย

ที่มา : <https://historysukhothai.wordpress.com/พ่อขุนศรีอินทราทิตย์/>

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านความมั่นคง เมื่อพ่อขุนศรีนาวนำถมสิ้นพระชนม์ ขอมสะบาศโขลงได้เข้ายึดเมืองสุโขทัยเอาไว้ได้ พ่อขุนบางกลางหาวและพ่อขุนผาเมืองจึงได้ร่วมกันรวบรวมผู้คนขับไล่ขอมสะบาศโขลงออกจากเมืองสุโขทัยได้สำเร็จ เป็นผลมาจากความเลื่อมอำนาจของอาณาจักรขอมและความสามัคคีของหมู่ผู้นำชุมชนชาวไทย โดยพ่อขุนผาเมืองยึดเมืองสุโขทัยไว้ ส่วนพ่อขุนบางกลางหาวเข้ายึดเมืองศรีสัชนาลัย

ต่อมาพ่อขุนผาเมืองได้สถาปนาพ่อขุนบางกลางหาวให้ขึ้นเป็นกษัตริย์ครองเมืองสุโขทัย แล้วถวายพระนามว่า “พ่อขุนศรีอินทราทิตย์” นับเป็นการสถาปนาราชวงศ์พระร่วง และกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีเมื่อ พ.ศ. 1792

นอกจากนี้ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ยังได้ยกทัพไปปราบขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด (ปัจจุบันเป็นเมืองร้างอยู่ที่ตำบลแม่สอด จังหวัดตาก) ซึ่งยกกำลังเข้ามายึดเมืองตากและสุโขทัยเป็นฝ่ายชนะทำให้ไม่มีข้าศึกเข้ามารุกรานสุโขทัย อาณาจักรสุโขทัยที่เริ่มต้นภายหลังการสถาปนาจึงดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงตั้งแต่นั้นมา

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ทรงมีบทบาทสำคัญในการสร้างอาณาจักรของชนชาติไทย การที่พระองค์ทรงร่วมมือกับพ่อขุนผาเมืองขับไล่อิทธิพลของขอมให้พ้นจากสุโขทัยได้ แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำของพระองค์และความสมัคสมานสามัคคีของคนไทยในยามที่บ้านเมืองกำลังคับขัน

2. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช (ครองราชย์ พ.ศ. 1822 - 1841)

พระราชประวัติ

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงเป็นพระราชโอรสของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และพระนางเสือง โดยมีพี่น้องร่วมท้องเดียวกันทั้งหมด 5 พระองค์ มีพระนามเดิมว่า “ราม” พระองค์ทรงมีความกล้าหาญในการศึกสงครามมาตั้งแต่ยังไม่ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ และเมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว ก็ทรงมีพระราชกรณียกิจสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย

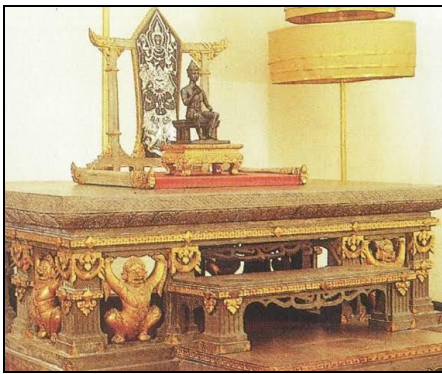
ภาพ 2 พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งอาณาจักรสุโขทัย
ที่มา : <https://www.thebangkokinsight.com/274122/>
สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านความมั่นคง ทรงทำยุทธหัตถีกับขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด ตั้งแต่ก่อนที่พระองค์จะเสด็จขึ้นครองราชย์ทำให้แคว้นแคว้นต่างๆ ไม่กล้ามาคุกคามอาณาจักรสุโขทัย และเมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว พระองค์ทรงขยายอาณาเขตของอาณาจักรสุโขทัยออกไปอย่างกว้างขวางมากที่สุดในสมัยสุโขทัย โดย *ทิศตะวันออก* ได้เมืองสระหลวง สองแคว (พิษณุโลก), ลุมบาจาย (หล่มเก่า), สระคา ถึง ฝั่งแม่น้ำโขง ถึงเวียงจันทน์และเวียงคำ *ทิศตะวันตก* ได้เมืองฉอด, หงสาวดี จนสุดฝั่งทะเลเป็นอาณาเขต *ทิศ*

เหนือ ได้เมืองแพร่, น่าน, พลับ (อำเภอปัว จังหวัดน่าน) หรือฝั่งโขงไปถึงเมืองขว (หลวงพระบาง) ทิศใต้ได้เมืองคันทิ (กำแพงเพชร), พระบาง (นครสวรรค์), แพรก (ชัยนาท), สุพรรณบุรี, ราชบุรี, เพชรบุรี, นครศรีธรรมราช จนสุดฝั่งทะเล

ด้านการเมืองการปกครอง ทรงวางรูปแบบการปกครองแบบ “พ่อปกครองลูก” อันเป็นแบบอย่างให้กับผู้ปกครองบ้านเมืองในยุคหลังๆ ของไทย ดังจะเห็นได้จากการที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงเอาพระทัยใส่ดูแลทุกข์สุขของราษฎรอย่างใกล้ชิด โดยการโปรดให้แขวนกระดิ่งไว้ที่ประตูพระราชวัง เพื่อให้ราษฎรได้ร้องทุกข์และพระองค์ก็จะทรงตัดสินด้วยพระองค์เอง นอกจากนี้ พระองค์ยังโปรดให้สร้างพระแท่นมนังคศิลาบาตรตั้งไว้กลางดงตาล สำหรับไว้ให้พระภิกษุสงฆ์ขึ้นแสดงธรรมในวันธรรมสวนะ และทรงใช้เป็นที่พักบอกรมสั่งสอนพสกนิกรในวันธรรมดา

ภาพ 3 พระแท่นมนังคศิลาบาตร ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑวัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร

ที่มา : <https://www.blockdit.com/posts/5ebe7e2eaf10541524b5c0d7>

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ด้านเศรษฐกิจ ทรงส่งเสริมให้มีการค้าเสรี โดยไม่เก็บภาษีผ่านด่าน ที่เรียกว่า จกอบ (จังกอบ) ทำให้การค้าขายของสุโขทัยขยายตัว

ด้านภาษา ทรงคิดประดิษฐ์อักษรไทย เรียกว่า “ลายสือไทย” เมื่อ พ.ศ. 1826 โดยใช้แทนตัวอักษรขอมที่เคยใช้กันมาแต่เดิมและได้มีพัฒนาการมาเป็นลำดับ แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระของชนชาติไทย ทำให้คนไทยมีอักษรไทยใช้มาจนถึงทุกวันนี้ และยังโปรดให้จารึกตัวอักษรลงบนศิลาจารึกหลักที่ 1 ทำให้คนไทยยุคหลังและนักประวัติศาสตร์ได้ทราบเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยสุโขทัย

ภาพ 4 พ่อขุนรามคำแหงมหาราชโปรดให้จารึกอักษรไทยหรือลายสือไทยลงในศิลาจารึก เมื่อ พ.ศ. 1826

ที่มา : <https://www.teepuck.com/webboard/index.php?topic=555.0#.YJH6V7UzbIV>

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ด้านศาสนา ทรงนำพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์จากเมืองนครศรีธรรมราชมาเผยแพร่ที่กรุงสุโขทัย และทรงส่งเสริมให้ชาวเมืองนับถือกันอย่างแพร่หลาย ทำให้พระพุทธศาสนาได้วางรากฐานมั่นคงในอาณาจักรสุโขทัยจนกระทั่งได้กลายเป็นศาสนาประจำชาติไทยมาจนถึงปัจจุบัน

ด้านการทูต ทรงเป็นพันธมิตรกับพญามังรายมหาราชแห่งล้านนาและพระยาลำปางเพื่อป้องกันกรรณการรุกรานของพวกมองโกล รวมทั้งทรงช่วยเหลือพระยาลำปางมหาราชในการเลือกชัยภูมิและวางผังเมืองราชธานีแห่งใหม่ คือ นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ นอกจากนี้ ทรงสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนโดยส่งคณะทูตพร้อมเครื่องราชบรรณาการไปเข้าเฝ้าจักรพรรดิคุปไลข่าน แห่งราชวงศ์หยวน

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงเป็นวีรกษัตริย์ที่มีพระปรีชาสามารถเป็นทั้งนักรบ นักปราชญ์ และนักปกครอง ทรงสร้างอาณาจักรสุโขทัยให้กว้างใหญ่ไพศาลและมีความเจริญรุ่งเรือง จากพระราชกรณียกิจที่มีคุณูปการอันยิ่งใหญ่ จึงสมควรแก่การยกย่องเทิดทูนและภาคภูมิใจในพระวีรกรรมของพระองค์

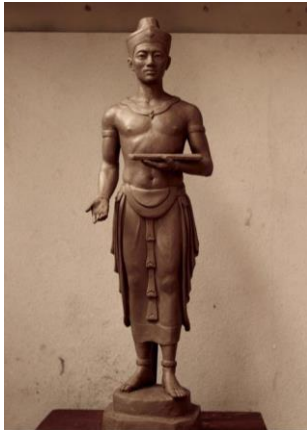
3. พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) (ครองราชย์ พ.ศ. 1890 - 1911)

พระราชประวัติ

พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) ทรงเป็นพระราชโอรสของพระยาเลอไทยในราชวงศ์พระร่วงแห่งอาณาจักรสุโขทัย ก่อนหน้าที่พระองค์จะเสด็จขึ้นครองราชย์ได้เคยทรงดูแลหัวเมืองศรีสัชนาลัยในฐานะเป็นเมืองลูกหลวงมาก่อน

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง ทรงรวบรวมอาณาจักรสุโขทัยเป็นปึกแผ่นขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่งหลังจากที่เคยกว้างขวางมาแล้วในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช นอกจากนี้ พระองค์ได้ทรงเผยแพร่แนวพระราชดำริทางการเมือง ที่เรียกว่า การเมืองแบบ “ธรรมราชา” ซึ่งพระมหากษัตริย์ผู้ปกครองจะต้องประพฤติปฏิบัติหรือวางพระองค์ตามคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “ทศพิธราชธรรม” ดังที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ “ไตรภูมิพระร่วง” จนเป็นหลักปฏิบัติของผู้ปกครองที่สืบมาจนถึงทุกวันนี้

ภาพ 5 พระบรมรูปพระมหาวชิราวุธราชที่ 1 (ลิไทย)

ผู้ปกครองบ้านเมืองโดยอาศัยหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา

ที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/พระมหาวชิราวุธราชที่_1

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ด้านวรรณกรรม ทรงพระราชนิพนธ์ “ไตรภูมิพระร่วง” หรือ “เตภูมิกถา” อันเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ก็เพื่อสั่งสอนให้ผู้คนกระทำความดี ละเว้นความชั่ว อันเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคมไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งพระองค์ได้พระราชนิพนธ์ไว้ตั้งแต่ก่อนที่จะเสด็จเสวยราชสมบัติ แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถทางด้านพระไตรปิฎกในพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี นับได้ว่าไตรภูมิพระร่วงเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทยและเป็นมรดกตกทอดที่สำคัญทางด้านวัฒนธรรมของไทยมาจนกระทั่งปัจจุบัน

ภาพ 6 หนังสือไตรภูมิพระร่วง พระราชนิพนธ์ในพระมหาวชิราวุธราชที่ ๑ (ลิไทย) นับเป็นวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยเรื่องนรก – สวรรค์ เพื่อใช้สั่งสอนราษฎรให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม

ที่มา : <https://www.bloggang.com/m/viewdiary.php?id=moonfleet&month=06-2010&date=13&group=145&gblog=17>

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ด้านศาสนา ทรงเป็นศาสนูปถัมภ์ เช่น ทรงออกผนวชระหว่างครองราชย์ที่วัดป่ามะม่วง ทรงสร้างพระพุทธบาทรวมทั้งจารึกเป็นพระสัญลักษณ์ของพระองค์ในฐานะที่ทรงตีเมื่อนั้นได้ เพื่อให้ประชาชนได้รำลึกถึงพระพุทธเจ้าและได้กลายเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยังหลงเหลืออยู่เป็นต้น

พระมหาวชิราวุธราชที่ 1 (ลิไทย) ทรงเป็นวีรกษัตริย์ที่มุ่งเน้นด้านธรรมาภิบาลมากกว่าเดชาภิบาล ทรงยึดหลักปกครองอาณาจักรด้วยเมตตาธรรม โดยนำหลักปกครองแบบธรรมราชา มาใช้ควบคุมดูแลราษฎร ทำให้อาณาจักรสุโขทัยมีความร่มเย็นเป็นสุข

ใบกิจกรรมที่ 1.1

เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

คำชี้แจง เติมพระนามพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัยลงในช่องว่าง และตอบคำถามที่กำหนดให้
(ส 4.3 ม.4-6/4)

ปีที่ครองราชย์ (พ.ศ.)	พระนามพระมหากษัตริย์
1792-ไม่ปรากฏ	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
ไม่ปรากฏ - 1822	
1822-1841	
1841-1866	พระยาเลอไทย
1866-1890	พระยารามคำมูล
1890-1911	
1911-1942	พระมหาธรรมราชาที่ 2
1943-1962	
1962-1981	

เพราะเหตุใดพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัยตอนต้นจึงมีคำนำหน้าพระนามว่า “พ่อขุน”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 1.2

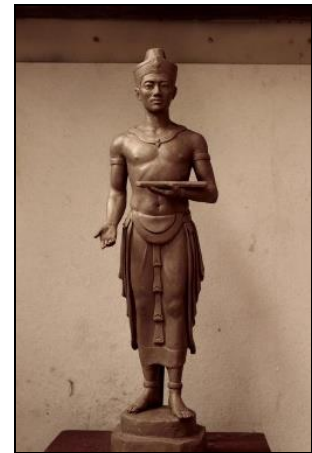
คำชี้แจง ตอบคำถามเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัยจากภาพที่กำหนดให้ (ส 4.3 ม.4-6/4)

ภาพ : พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
ที่มา : <https://historysukhothai.wordpress.com/พ่อขุนศรีอินทราทิตย์/>
เมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ภาพ : พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
ที่มา : <https://www.thebangkokinsight.com/274122/>
เมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ภาพ : พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ไทย)
ที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/พระมหาธรรมราชาที่_1
เมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

1. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ทรงสถาปนากรุงสุโขทัยขึ้นมาได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

3. การปกครองในสมัยของพระมหากษัตริย์ทั้ง 3 พระองค์ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

4. เพราะเหตุใดพ่อขุนรามคำแหงมหาราชจึงได้รับการยกย่องว่า “กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งอาณาจักรสุโขทัย”

5. พระราชนิพนธ์เรื่องใดของพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) ที่ยังคงมีอิทธิพลถึงปัจจุบัน

ใบความรู้ที่ 2

บุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

สมัยอยุธยา

1. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) (ครองราชย์ พ.ศ. 1983 - 1912)

พระราชประวัติ

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) ทรงเป็นต้นราชวงศ์อู่ทอง ทรงเป็นปฐมกษัตริย์ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทย และดำรงอยู่เป็นเวลานานถึง 417 ปี

ภาพ 1 พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) ปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา

ที่มา : https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1314&code_db=610001&code_type=01

สืบค้นเมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง ทรงนำรูปแบบการปกครองแบบ “จตุสดมภ์” จากเขมร หรือที่เรียกว่า “เวียง วัง คลัง นา” มาใช้เป็นหน่วยงานสำคัญในการปกครองอาณาจักร

โดย **กรมเวียง** รับผิดชอบดูแลทุกข์สุขของราษฎร มีขุนเวียงเป็นผู้รับผิดชอบ **กรมวัง** รับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินคดีความต่างๆ และจัดระเบียบเกี่ยวกับราชสำนัก มีขุนวังเป็นผู้รับผิดชอบ **กรมคลัง** รับผิดชอบเกี่ยวกับการหารายได้และรักษาผลประโยชน์ของแผ่นดิน มีขุนคลังเป็นผู้รับผิดชอบ และ **กรมนา** รับผิดชอบเกี่ยวกับการทำมาหากินของราษฎร เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน มีขุนนาเป็นผู้รับผิดชอบ ถึงแม้ว่าในยุคหลังจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมระบบการปกครองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของบ้านเมืองมากขึ้นกว่าเดิม แต่ระบบจตุสดมภ์ก็ยังเป็นหน่วยงานหลักในการปกครองของไทยก่อนที่จะถึงยุคปรับตัวเข้าสู่ความทันสมัยในสมัยรัตนโกสินทร์

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงปรับปรุงรากฐานการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเพิ่มเติมจากสมัยสุโขทัยด้วยการที่ทรงรับเอาลัทธิ “เทวราชา” จากเขมรมาดัดแปลงให้สอดคล้องกับลักษณะวัฒนธรรมของคนไทย ทำให้พระมหากษัตริย์ทรงมีสถานะเป็น “สมมติเทพ” นอกเหนือจากความเป็นธรรมราชาที่มีมาแต่เดิม ซึ่งทำให้พระมหากษัตริย์กลายเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญดำรงอยู่ได้ในฐานะเป็นศูนย์รวมและเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจของราษฎรชาวไทยตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของกรุงศรีอยุธยา ทรงสร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีและทรงวางรากฐานการปกครองบ้านเมืองให้แก่พระมหากษัตริย์ไทยรุ่นหลังต่อมา

2. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (ครองราชย์ พ.ศ. 1991 - 2031)

พระราชประวัติ

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงเป็นพระมหากษัตริย์อยุธยาลำดับที่ 8 โดยเป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) กับพระราชธิดาของพระมหาธรรมราชาที่ 2 แห่งราชวงศ์พระร่วง จึงทรงมีเชื้อสายทางราชวงศ์พระร่วงแห่งกรุงสุโขทัยและราชวงศ์สุพรรณภูมิแห่งกรุงศรีอยุธยา

ภาพ 2 สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
กษัตริย์นักปกครองแห่งกรุงศรีอยุธยา
ที่มา : <http://www.thaiheritage.net/king/pong/pong3.htm>
สืบค้นเมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง ทรงปฏิรูปการปกครองแผ่นดินครั้งใหญ่ จนกระทั่งได้กลายเป็นรากฐานการปกครองของอาณาจักรในสมัยต่อมา โดยได้โปรดให้ตั้งอัครมหาเสนาบดี 2 ตำแหน่ง คือ สมุหพระกลาโหม มีหน้าที่รับผิดชอบกิจการฝ่ายทหารทั่วราชอาณาจักร กับสมุหนายกมีหน้าที่รับผิดชอบกิจการฝ่ายพลเรือนทั่วราชอาณาจักร รวมทั้งจุดสุดมกอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้แบ่งหัวเมืองออกเป็นหัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก เพื่อประโยชน์สำหรับการปกครองหัวเมืองให้รัดกุมยิ่งขึ้น มีการแบ่งหัวเมืองขนาดใหญ่ขนาดเล็กตามลำดับความสำคัญ คือ หัวเมืองเอก โท ตรี และจัตวา นอกจากนี้ยังแบ่งการปกครองหัวเมืองหนึ่งๆ ออกเป็นแขวง ตำบล และหมู่บ้านเพื่อสะดวกในการกำกับดูแลควบคุมกำลังคน

การที่สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงปฏิรูปการปกครองแผ่นดินครั้งใหญ่เป็นเพราะอาณาจักรอยุธยากว้างขวางมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ทำให้มีจำนวนประชากรไพร่พลมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยของพระองค์ได้ทรงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรอยุธยาให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะพระราชมารดาของพระองค์ทรงมีเชื้อสายราชวงศ์สุโขทัย (ราชวงศ์พระร่วง)

นอกจากนี้ การที่พระองค์ได้ทรงตรากฎหมายขึ้นในราชสำนัก ทำให้ทราบแน่ชัดว่าในบรรดาพระราชโอรสของพระมหากษัตริย์นั้นพระองค์ใดมีฐานะสูงกว่าและเหมาะสมที่จะได้สืบสันตติวงศ์ต่อไป พร้อมกันนั้นยังได้ทรงตราพระราชกำหนดศักดินาอีกด้วย โดยกำหนดให้คนไทยทุกคนยกเว้นพระมหากษัตริย์มีศักดินาประจำตัว เพื่อจะได้เป็นตัวกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตลอดจนสิทธิของบุคคลในสังคมให้แตกต่างกันไปตามระดับของศักดินา ทำให้เกิดความสะดวกในการปกครองกำลังคนและสะดวกสำหรับการลงโทษปรับไหมผู้กระทำความผิด

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานระบบการปกครองแผ่นดินให้รัดกุมและเป็นระเบียบเรียบร้อย อันเป็นหลักฐานในการปกครองของไทยสืบต่อมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ก่อนมีการปรับปรุงประเทศเข้าสู่ความทันสมัย

3. สมเด็จพระสุริโยทัย (มีพระชนมายุระหว่าง พ.ศ. 2054 - 2092)

พระประวัติ

สมเด็จพระสุริโยทัยทรงเป็นพระอัครมเหสีของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระมหากษัตริย์อยุธยาในลำดับที่ 15 ทรงมีพระราชโอรสและพระราชธิดา รวม 5 พระองค์ ได้แก่ พระราเมศวร พระบรมดิลก พระสวสดีราช (ต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นพระวิสุทธิกษัตริย์) พระมหินทราธิราช และพระเทพกษัตริ

ภาพ 3 อนุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย

วีรสตรีแห่งกรุงศรีอยุธยา

ที่มา : <https://www.chillpainai.com/travel/441/>

สืบค้นเมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

พระกรณียกิจสำคัญ

ด้านความมั่นคง ใน พ.ศ. 2091 พระเจ้าตะเบ็งชเวตี้แห่งกรุงหงสาวดีทรงยกทัพใหญ่เข้ามาโจมตีกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระมหาจักรพรรดิจึงเสด็จยกกองทัพหลวงด้วยพระคชาธารออกไปเพื่อหวังจะลองกำลังของข้าศึก สมเด็จพระสุริโยทัยพระอัครมเหสีก็ทรงแต่งพระองค์เป็นชายอย่างพระมหาอุปราชาทรงพระคชาธารตามเสด็จไปด้วย พร้อมทั้งพระราเมศวรและพระมหินทราธิราช พระราชโอรสทั้งสองพระองค์

กองทัพของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิได้เกิดปะทะกับกองทัพของพระเจ้าแปร ซึ่งเป็นทัพหน้าของพระเจ้าหงสาวดีจนเกิดการชนช้างแบบยุทธหัตถี ช้างทรงของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเสียทีหนีข้าศึก ขณะที่ช้างของพระเจ้าแปรตามมาติดๆ สมเด็จพระสุริโยทัยทรงเกรงว่าพระราชสวามีจะทรงเป็นอันตรายจึงไล่ช้างส่งเข้าขวางช้างข้าศึกเอาไว้ พระเจ้าแปรจึงฟันสมเด็จพระสุริโยทัยด้วยพระแสงของ้าว ถูกพระองค์ขาดสะพ่ายแล่งสิ้นพระชนม์บนคอช้าง พระราเมศวรและพระมหินทราธิราชก็ช่วยกันเอาพระศพของพระมารดากลับมาได้

ภายหลังสงคราม สมเด็จพระมหาจักรพรรดิจึงได้ทรงทำพระเมรุพระราชทานเพลิงพระศพและให้สร้างพระเจดีย์ขึ้นตรงพระเมรุเพื่อรำลึกถึงพระวีรกรรมของสมเด็จพระสุริโยทัย

สมเด็จพระสุริโยทัยทรงเป็นวีรสตรีที่กล้าหาญทรงสละพระชนม์ชีพในการปกป้องสมเด็จพระมหาจักรพรรดิขณะทำยุทธหัตถีกับข้าศึก นับเป็นแบบอย่างให้แก่คนไทยยุคหลังต่อมาในการปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และชาติบ้านเมือง

ภาพ 4 พระเจดีย์ศรีสุริโยทัย วีรสตรีแห่งกรุงศรีอยุธยา
ที่มา : <https://sites.google.com/site/attractionsinayutthaya/sthan-thi-thxng-theiyw-xyuthya/ce-diy-1>
สืบค้นเมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

4. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ครองราชย์ พ.ศ. 2133 - 2148)

พระราชประวัติ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเป็นพระมหากษัตริย์อยุธยาในลำดับที่ 18 โดยเป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช กับพระวิสุทธิกษัตริ์ (พระราชธิดาของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิและสมเด็จพระสุริโยทัย) ทรงมีพระราชมารดาเป็นชาวเมืองในการสงครามป้องกันพระราชอาณาจักรตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์

ภาพ 5 พระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งกรุงศรีอยุธยา
ที่มา : <https://sites.google.com/site/haelngthxngtheiyw603/phrabrm-racha-nu-saw-riy-smdec-phra-nreswr-mharach>
สืบค้นเมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านความมั่นคง พระราชกรณียกิจที่สำคัญ คือ การประกาศอิสรภาพของกรุงศรีอยุธยา และการทำสงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชาแห่งกรุงหงสาวดี

ในการประกาศอิสรภาพของกรุงศรีอยุธยานั้น สืบเนื่องมาจากกรุงศรีอยุธยาได้ตกเป็นประเทศราชของกรุงหงสาวดีตั้งแต่ พ.ศ. 2112 ครั้นถึงสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช (พ.ศ. 2112 – 2133) ทางกรุงศรีอยุธยาได้ส่งพระนเรศวรขณะดำรงตำแหน่งพระมหาอุปราชาคุมกองทัพไปช่วยพระเจ้านันทบุเรงทราบปรามเมืองอังวะซึ่งไม่ยอมอ่อนน้อมต่อกรุงหงสาวดี แต่ไม่ได้ยกทัพไปตามเวลา ทำให้พระเจ้านันทบุเรงทรงระแวงว่าอยุธยาจะแข็งข้อ จึงโปรดให้พระมหาอุปราชาคิดอุบายกำจัดพระนเรศวร พระมหาอุปราชาจึงให้พระยาเกียรติและพระยารามซึ่งเป็นมอญ เป็นข้าหลวงไปคอยรับพระนเรศวรและได้ตรัสเป็นความลับให้มอญทั้งสองคุมขามอญหาทางช่วยกำจัดพระนเรศวร ขณะที่พระมหาอุปราชาจะยกทัพไปตีทัพพระนเรศวรที่เสด็จไปถึงเมืองแครง (देิงกรา) แต่พระนเรศวรทรงทราบแผนการเสียก่อน จึงทรงประกาศอิสรภาพของกรุงศรีอยุธยาไม่ขึ้นต่อกรุงหงสาวดีอีกต่อไปที่เมืองแครงในปี พ.ศ. 2127

หลังจากนั้นทรงส่งคนไปชักชวนให้คนไทยที่ถูกพม่ากวาดต้อนมากลับกรุงศรีอยุธยา ส่วนทางพม่าก็ได้ส่งกองทัพเข้าโจมตีกองทัพอยุธยา ขณะที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงพาครอบครัวไทยข้ามแม่น้ำสะโตง พระองค์ได้ทรงเล็งพระแสงปืนยาวถูกสุกรรมา แม่ทัพหน้าของพม่าถึงแก่ความตายล้มชบบนคอช้าง ทำให้พม่าต้องถอยทัพกลับไป ต่อมาพระแสงปืนยาวจึงได้รับขนานนามว่า “พระแสงปืนต้นข้ามแม่น้ำสะโตง”

ภาพ 6 พระนเรศวรทรงประกาศอิสรภาพจากพม่า
โดยหลังทักษิณาทนให้ตกเหนือแผ่นดิน
(ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดสุวรรณดาราราม จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา)

ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/สมเด็จพระนเรศวรมหาราช>

สืบค้นเมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

สำหรับการทำสงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชาแห่งกรุงหงสาวดีนั้น เกิดขึ้นภายหลังจากที่พระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ. 2133 แล้ว สืบเนื่องจากพระมหาอุปราชาทรงยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาเมื่อพ.ศ. 2135 กองทัพอยุธยาได้ปะทะกับกองทัพพม่าที่เมืองสุพรรณบุรี สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ทรงทำสงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา และประสพชัยชนะด้วยการฟันพระมหาอุปราชาด้วยพระแสงของ้าวจนสิ้นพระชนม์ ผลของสงครามครั้งนี้มีผลต่อความมั่นคงของอยุธยาอย่างยิ่ง เพราะทำให้อยุธยาปลอดภัยจากการถูกข้าศึกบุกรุกต่อมาอีกนาน

ภาพ 7 สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชาแห่งกรุงหงสาวดี
(ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดสุวรรณดาราราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

ที่มา : <https://sites.google.com/site/janenatporn/kar-prakas-xisr-phaph-eleayuththhatthi>

สืบค้นเมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

นับตั้งแต่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ครองกรุงศรีอยุธยา พระองค์ต้องทำศึกสงครามมาโดยตลอด ด้วยการทำสงครามกับกรุงหงสาวดี เขมร และรัฐเพื่อนบ้านอื่นๆ จนเป็นที่ครั่นคร้ามของข้าศึก ทำให้อำนาจทางการเมืองและการเมืองของอยุธยาครอบคลุมเขตแดนมอญ พม่า ล้านช้างเขมร ไทยใหญ่ และล้านนา

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงเป็นวีรกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทย โดยทรงกอบกู้เอกราชของกรุงศรีอยุธยา และทรงทำสงครามปกป้องพระราชอาณาจักรด้วยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวมาตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์

5. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ครองราชย์ พ.ศ. 2199 – 2231)

พระราชประวัติ

สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเป็นพระมหากษัตริย์อยุธยาในลำดับที่ 27 โดยเป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง พระองค์เสด็จขึ้นครองราชสมบัติในช่วงเวลาที่อยุธยาเริ่มถูกคุกคามจากชาติตะวันตกซึ่งขณะนั้นได้เข้ามาค้าขายและเผยแพร่คริสต์ศาสนา

ภาพ 8 พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช กษัตริย์นักการทูต

ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/สมเด็จพระนารายณ์มหาราช>

สืบค้นเมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านการต่างประเทศ ทรงต้อนรับชาวต่างชาติที่เข้ามาค้าขายกับอยุธยา เช่น จีน โปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและการค้าของอยุธยา แต่เมื่อชาติตะวันตกที่เข้ามาค้าขายได้คุกคามอธิปไตยของอยุธยา พระองค์ก็ทรงใช้พระบรมราโชบายที่ชาญฉลาด ทำให้อยุธยารอดพ้นจากการรุกรานของชาติตะวันตก

เหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงพระบรมราโชบายด้านการต่างประเทศที่เป็นผลดีต่ออยุธยาของพระองค์ ได้แก่ การที่ฮอลันดาส่งเรือรบปิดปากอ่าวไทยใน พ.ศ. 2207 เพื่อให้อยุธยาทำสัญญากับตน โดยที่อยุธยาต้องเป็นฝ่ายเสียเปรียบฮอลันดาทั้งในด้านการค้าและการศาล พระองค์ก็ทรงดำเนินนโยบายที่จะนำอังกฤษมาถ่วงดุลอำนาจกับฮอลันดา แต่อังกฤษไม่สนใจ ดังนั้น พระองค์จึงทรงหันไปเจริญสัมพันธไมตรีกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส จนสามารถนำเอาฝรั่งเศสมาถ่วงดุลอำนาจกับฮอลันดาได้เป็นผลสำเร็จ

นอกจากนี้ พระองค์ทรงอนุญาตให้บาทหลวงฝรั่งเศสเผยแพร่คริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกในอยุธยาได้ แต่เพื่อมิให้คนไทยพากันไปนับถือคริสต์ศาสนากันมากพระองค์จึงโปรดให้พระโหราธิบดีแต่งหนังสือจินตามณีซึ่งเป็นแบบเรียนหรือตำราเรียนเล่มแรก ว่าด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ รวมเรียกว่า “อักษรวิธีของไทย” รวมทั้งอธิบายถึงการแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ทั้งนี้เพื่อให้ชาวกรุงศรีอยุธยาสามารถอ่านออกเขียนได้จะรู้เท่าทันไม่ไปเข้ารีตตามแบบฝรั่ง และเป็น การรักษาวัฒนธรรมทางด้านภาษาของคนไทยเอาไว้ด้วย

ด้านวรรณกรรม ทรงให้การสนับสนุนทางด้านวรรณกรรมแม้กระทั่งพระองค์เองก็ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมชื่อ “สมุทรโฆษคำฉันท์” อีกด้วย ทำให้วรรณกรรมในสมัยของพระองค์มีความเจริญรุ่งเรืองและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทยตกทอดมาจนถึงทุกวันนี้

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงสร้างคุณประโยชน์แก่ชาติไทยหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศและทรงนำวิทยาการต่างๆ จากต่างประเทศมาใช้ปรับปรุงความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมือง

สมัยธนบุรี

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (ครองราชย์ พ.ศ. 2311 - 2325)

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้สถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี ภายหลังจากที่กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าใน พ.ศ. 2310 มีพระนามเดิมว่า “สิน” พระราชบิดาเป็นคนจีนชื่อ “ไหฮอง” ทำมาหากินอยู่ในกรุงศรีอยุธยา พระราชมารดาเป็นคนไทยชื่อ “นกเอี้ยง” เสด็จพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ. 2277 ภายหลังจากอุปสมบทตามประเพณีแล้วเข้ารับราชการเป็นหลวงยกกระบัตรและพระยาตาก เจ้าเมืองตาก

ภาพ 9 พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช กษัตริย์ผู้กอบกู้เอกราชแห่งชาติไทย

ที่มา : <https://mgronline.com/travel/detail/9630000132230>

สืบค้นเมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านความมั่นคง เมื่อพม่ายกกองทัพมาล้อมกรุงศรีอยุธยาพระยาตากได้ถูกเรียกตัวมาช่วยราชการ และได้เป็นพระยาวชิรปราการ เจ้าเมืองกำแพงเพชร แต่ไม่ได้ขึ้นไปปกครอง เนื่องจากในขณะนั้นกรุงศรีอยุธยากำลังตกอยู่ในภาวะคับขัน พระยาตากจึงต้องรวบรวมไพร่พลมาป้องกันพระนครแทน ต่อมาพระยาตากเล็งเห็นว่ากรุงศรีอยุธยาคงไม่สามารถต้านทานกำลังของพม่าได้ จึงรวบรวมไพร่พลไทยจีนจำนวนหนึ่งตีฝ่าวงล้อมของพม่าออกไปตั้งตัวและเตรียมแผนการที่จะขับไล่พม่าออกจากกรุงศรีอยุธยา ณ เมืองจันทบุรี เมื่อมีกำลังเข้มแข็งแล้วจึงได้คุมกำลังไพร่พลขับไล่กองทัพพม่าให้พ้นไปจากกรุงศรีอยุธยา และเพื่อปกป้องพระราชอาณาเขตให้เป็นปึกแผ่นต่อไปจึงได้สถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งใหม่ และกระทำพิธีบรมราชาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ครองกรุงธนบุรี

ด้านการเมืองการปกครอง ระหว่างขึ้นครองราชย์สมบัติทรงเป็นผู้นำในการรวบรวมอาณาจักรให้เป็นปึกแผ่น ทรงปราบชุมนุมต่างๆ ที่ตั้งตัวเป็นใหญ่ภายหลังกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า รวมทั้งฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเป็นวีรกษัตริย์ยอดนักรบ ทรงมีความเด็ดเดี่ยวกล้าหาญสมกับเป็นผู้นำ ทรงมีบทบาทสำคัญในการกู้อิสรภาพของไทยจากพม่า และรวบรวมบ้านเมืองให้เป็นปึกแผ่น ทั้งนี้เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของอาณาประชาราษฎร์

ใบกิจกรรมที่ 2.1

เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

คำชี้แจง ระบุพระราชวงศ์ของพระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาให้ถูกต้อง (ส 4.3 ม.4-6/4)

ราชวงศ์ อู่ทอง	ราชวงศ์ สุพรรณภูมิ	ราชวงศ์ สุโขทัย	ราชวงศ์ ปราสาททอง	ราชวงศ์ บ้านพลูหลวง
-------------------	-----------------------	--------------------	----------------------	------------------------

1. สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ	
2. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	
3. สมเด็จพระรามาเมศวร	
4. สมเด็จพระเจ้าฟ้าชัย	
5. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ	
6. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ	
7. สมเด็จพระรามาธิบดีราช	
8. สมเด็จพระเพทราชา	
9. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	
10. สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม	

ใบกิจกรรมที่ 2.2

คำชี้แจง พิจารณาภาพ แล้วนำตัวอักษรใส่ในช่องว่างหน้าข้อความให้สัมพันธ์กัน (ส 4.3 ม.4-6/4)

ภาพ : สมเด็จพระ
รามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง)
ที่มา : https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1314&code_db=610001&code_type=0
เมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

ภาพ : สมเด็จพระบรมมา
ไตรโลกนาถ
ที่มา : <http://www.thaieritage.net/king/pong/>
เมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

ภาพ : สมเด็จพระนเรศวร
มหาราช
ที่มา : <https://sites.google.com/site/haelngthxngtheiyw603/phrabrm-racha-nu-sawriy-smdec-phra-nreswrmharach>
เมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

ภาพ : สมเด็จพระ
นารายณ์มหาราช
ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/สมเด็จพระนารายณ์มหาราช>
เมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

	1. ทรงตรากฎหมายเทียบบาลขึ้นในราชสำนัก ทำให้ทราบว่พระราชโอรสพระองค์ใดเหมาะสมที่จะได้สืบสันตติวงศ์
	2. ทรงประกาศอิสรภาพของกรุงศรีอยุธยาไม่ขึ้นต่อกรุงหงสาวดีที่เมืองแครง เมื่อ พ.ศ. 2127
	3. ทรงส่งคณะราชทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับฝรั่งเศสในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และทรงต้อนรับชาวต่างชาติที่เข้ามาค้าขายกับอยุธยา เช่น จีน เปอร์เซีย โปรตุเกส ฮอลันดา เป็นต้น
	4. ทรงนำรูปแบบการปกครองแบบจตุสดมภ์จากเขมร ประกอบด้วย เวียงวัง คลัง นา มาใช้ในการปกครองอาณาจักร
	5. ทรงประสพชัยชนะในการกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชาแห่งกรุงหงสาวดี ทำให้อยุธยาปลอดภัยจากข้าศึกเป็นเวลานาน
	6. ทรงตราพระราชกำหนดศักดินา เพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและสิทธิของคนในสังคม ทำให้เกิดความสะดวกในการปกครองกำลังคน
	7. ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์ และสนับสนุนการสร้างสรรคผลงานทางด้านวรรณกรรม
	8. ทรงปฏิรูปการปกครองแผ่นดินครั้งใหญ่ โดยโปรดให้ตั้งอัครมหาเสนาบดี 2 ตำแหน่ง คือ สมุหพระกลาโหม และสมุหนายก
	9. ทรงโปรดให้พระโหราธิบดีแต่งหนังสือจินตมณี ซึ่งเป็นแบบเรียนหรือตำราเรียนเล่มแรกของไทย
	10. ทรงรับเอาลัทธิเทวราชาจากเขมรมาใช้ ทำให้พระมหากษัตริย์ทรงมีสถานะเป็นสมมติเทพ

ใบกิจกรรมที่ 2.3

คำชี้แจง อ่านบทความแล้วตอบคำถาม (ส 4.3 ม.4-6/4)

การเมืองและการค้าในระบบจัมก้องสมัยธนบุรี

ประเทศสยามและจีนมีความสัมพันธ์ทางการค้าในระบบบรรณาการตั้งแต่สมัยราชวงศ์หยวน คนไทยนิยม เรียกว่า “จัมก้อง” หลังจากราชอาณาจักรอยุธยาล่มสลายใน พ.ศ. 2310 ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างสยามกับจีนก็หยุดชะงักลง เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งใหม่ ทรงใช้เวลาตลอดรัชสมัยฟื้นฟูการค้ากับจีนเพื่อเป็นแหล่งรายได้ให้แก่รัฐและทรงต้องการซื้อยุทธปัจจัยจากจีนเพื่อนำมาสร้างอาวุธในการต่อสู้กับข้าศึก นอกจากนี้ ยังทรงต้องการให้ราชสำนักจีนรับรองทางการทูต เพื่อให้การขึ้นครองราชย์ของพระองค์ได้รับการยอมรับและมีความชอบธรรม ทำให้ตลอดรัชสมัยของพระองค์จึงพยายามส่งคณะทูตไปเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับจีนหลายครั้งแต่ราชสำนักจีนก็ไม่ยอมรับ จนในที่สุด พ.ศ. 2324 ราชสำนักจีนจึงอนุญาตให้สยามส่งเครื่องราชบรรณาการไปเมืองจีนได้

ที่มา : ประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี หน้า 74 - 76

1. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอื่นๆ ในระบบรัฐบรรณาการเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. เพราะเหตุใดสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงพยายามให้ราชสำนักจีนยอมรับเครื่องราชบรรณาการจากสยาม

.....

.....

.....

3. เพราะเหตุใดในระยะแรกราชสำนักจีนจึงปฏิเสธไม่รับเครื่องราชบรรณาการจากสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

.....

.....

.....

4. ประโยชน์ที่ราชสำนักจีนได้รับจากการค้าในระบบรัฐบรรณาการมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

5. ประโยชน์ที่ไทยได้รับในเวลาต่อมาจากการที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับจีน คืออะไร

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ 3

บุคคลสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

1. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (ครองราชย์ พ.ศ. 2325 - 2352)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงมีพระนามเดิมว่า “ทองด้วง” พระราชบิดามีพระนามว่า “ทองดี” และพระราชมารดามีนามว่า “หยก” ในสมัยธนบุรีมีความดีความชอบในราชการจนได้รับราชทินนามเป็น “เจ้าพระยาจักรี” และ “สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก” ก่อนหน้าที่จะทรงรับอัญเชิญขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ผู้สถาปนารัตนโกสินทร์เป็นราชธานีและสถาปนาพระบรมราชวงศ์จักรี เมื่อ พ.ศ. 2325

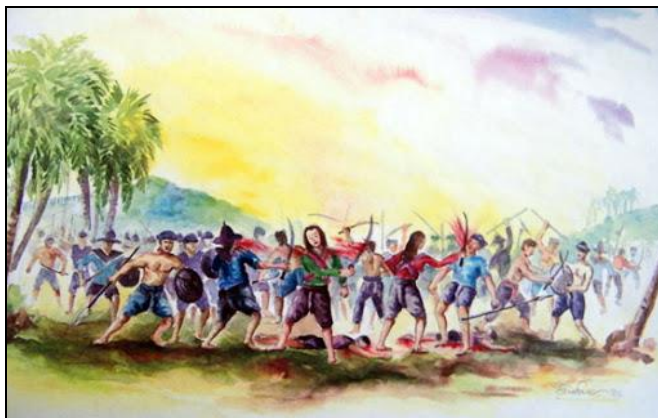
ภาพ 1 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งพระบรมราชวงศ์จักรี

ที่มา : <https://sites.google.com/site/kingofthailand10/home/phrabath-smdec-phraphuthth-yxd-fa-cula-lok-mharach>
สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านความมั่นคง ทรงป้องกันพระราชอาณาจักรให้รอดพ้นจากการรุกรานของข้าศึก นอกจากนี้ยังทรงฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกตกทอดมาตั้งแต่ครั้งสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา

การที่ไทยสามารถป้องกันการรุกรานจากข้าศึกจนประสบชัยชนะทุกครั้งแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถทางการรบและความกล้าหาญเข้มแข็งของพระองค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสงครามกับพม่าใน พ.ศ. 2328 ที่เรียกว่า “สงครามเก้าทัพ” เพราะพม่ายกทัพมาตีไทยถึง 9 ทัพด้วยกัน แต่ไทยก็สามารถขับไล่กองทัพพม่าให้พ้นไปได้ และหลังจากนี้พม่าก็ไม่สามารถยกทัพขนาดใหญ่มาโจมตีไทยได้อีกต่อไป

ภาพ 2 ภาพวาดจินตนาการการสู้รบระหว่างไทยกับพม่าในสงครามเก้าทัพ พ.ศ. 2328
นับเป็นสงครามครั้งสำคัญที่สุดในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ที่มา : http://www.photoontour.com/thai_history/Thai_history_main_sub_03.htm

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

การประสพชัยชนะในการป้องกันพระราชอาณาจักรทุกครั้งแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของพระองค์ในการบัญชาการทัพให้ไพร่พลเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทรงเป็นขวัญกำลังใจของไพร่พลในการทำสงครามป้องกันพระราชอาณาจักร พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถในการวางแผนป้องกันพระราชอาณาจักรจนประสบความสำเร็จในที่สุด พระราชกรณียกิจของพระองค์จึงมีบทบาทสำคัญในการรักษาแผ่นดินไว้ให้อนุชนคนไทยในยุคหลังต่อมา ดังเช่นสมเด็จพระมหาบุรุษพัชัตริยาธิราชเจ้าของไทยในสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรี

ด้านการเมืองการปกครอง ทรงเป็นแบบอย่างของผู้ปกครองที่ธำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมแก่บรรดาอาณาประชาราษฎร์ เมื่อพระองค์ทรงเห็นว่ากฎหมายที่มีอยู่ขัดแย้งกันเองกับความเป็นจริง จึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย อาลักษณ์ 4 นาย ลูกขุน 3 นาย และราชบัณฑิต 4 นาย รวมเป็น 11 นาย ทำการชำระกฎหมายทั้งหมดให้ถูกต้อง เมื่อชำระเสร็จแล้วเขียนเป็นฉบับหลวง 3 ฉบับ ประทับตราพระราชสีห์ พระคชสีห์ และบัวแก้วเป็นสำคัญทุกเล่มสมุด เรียกว่า “กฎหมายตราสามดวง” และโปรดเกล้าฯ ให้รักษาไว้ที่หอหลวง หอเครื่อง (หรือข้างที่) และศาลหลวง แห่งละฉบับ เพื่อเป็นกฎหมายสำหรับใช้ในการปกครองบ้านเมือง กฎหมายตราสามดวง ได้เป็นกฎหมายสำหรับปกครองแผ่นดินมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 จึงได้มีการปฏิรูปกฎหมายและการยุติธรรมให้ทันสมัยแบบตะวันตก

พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทางด้านการป้องกันพระราชอาณาจักรให้รอดพ้นจากการรุกรานของข้าศึกและทางด้านการปกครองอาณาจักรด้วยการปฏิรูปกฎหมายให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายและความเป็นจริง เพื่อความยุติธรรมของเหล่าอาณาประชาราษฎร์นับเป็นแบบอย่างอันดีงามสำหรับการปกครองแผ่นดินให้ประชาชนได้มีความร่มเย็นเป็นสุขสำหรับผู้ปกครองประเทศไทยในยุคปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ผู้สร้างกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงเป็นทั้งนักปกครองและนักรบที่มีพระปรีชาสามารถทรงขยายพระราชอาณาจักรและทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์สุขของราษฎร

2. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (ครองราชย์ พ.ศ. 2352 - 2367)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 2 แห่งพระบรมราชวงศ์จักรี มีพระนามเดิมว่า “ฉิม” ทรงเป็นพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี ทรงได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโกในฐานะเป็นบุคคลสำคัญที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมระดับโลก

ภาพ 3 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
องค์เอกอัครศิลปินแห่งกรุงรัตนโกสินทร์
ที่มา : <https://www.norkaew.net/พระมหากษัตริย์/รัตนโกสินทร์-สยามและไทย/พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย.html>
สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านวรรณกรรม ทรงพระราชนิพนธ์บทละครขึ้นมาใหม่และเอาเรื่องเดิมมาทรงพระราชนิพนธ์ใหม่ รวมบทละครทั้งหมดจำนวน 7 เรื่อง ที่สำคัญที่สุดคือ บทละครเรื่อง “อิเหนา” ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์ด้วยพระองค์เองตลอดเรื่อง นับเป็นวรรณกรรมที่ดีที่สุดของรัชกาลที่ 2 ส่วนบทละครอีก 6 เรื่อง พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์และโปรดเกล้าฯ ให้กวีอื่นๆ ร่วมเขียนด้วย เช่น สังข์ทอง คาวี เป็นต้น นอกจากนี้พระองค์ยังทรงพระราชนิพนธ์กาพย์เห่เรือ กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน บทพากย์โขน บางตอน เป็นต้น

นอกจากพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยแล้ว ยังมีกวีที่มีชื่อเสียงจำนวนมากที่ส่งเสริมให้รัชกาลนี้เป็นยุคทองแห่งวรรณกรรม เช่น สุนทรภู่ นายนรินทร贝ศรี

ด้านดนตรีและนาฏศิลป์ ทรงชำนาญและโปรดการเล่นซอสามสายมาก พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลง “บุหลันลอยเลื่อน” หรือ “บุหลันลอยฟ้า” (บางทีก็เรียกว่า เพลงสรรเสริญพระจันทร์ แต่ต่อมานิยมเรียกกันว่า เพลงทรงพระสุบิน) ที่มีความไพเราะ ซึ่งยังนิยมบรรเลงมาจนถึง

ทุกวันนี้ นอกจากนี้ทางด้านนาฏศิลป์ พระองค์ยังทรงประดิษฐ์ทำรำประกอบการเล่นละครไทยอันสวยงามอีกเป็นจำนวนมาก

ด้านสถาปัตยกรรม ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างและตกแต่งตึกกรมต่างๆ โดยรอบพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ที่สำคัญคือ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระปรางค์วัดอรุณราชวรารามที่มีความงดงามยิ่ง ซึ่งสร้างเสร็จในสมัยรัชกาลที่ 3 และได้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งหนึ่งของประเทศไทย

ด้านประติมากรรม ทรงมีพระปรีชาสามารถทางการปั้นและแกะสลักหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่พระองค์ทรงแกะสลักบานประตูพระวิหารวัดสุทัศนเทพวรารามร่วมกับช่างฝีมือเยี่ยมในสมัยนั้น จนเป็นที่กล่าวขานว่างดงามมาก และสูงแกะหน้าหุ่นพระยารักใหญ่ พระยารักน้อยทั้งงดงาม ส่วนงานปั้น เช่น ทรงปั้นหุ่นพระพักตร์พระประธานในวัดอรุณราชวรารามซึ่งผลงานฝีมือพระหัตถ์ของพระองค์นับเป็นสมบัติที่ทรงคุณค่ายิ่งของชาติไทย

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชาติไทย โดยทรงมีพระอัจฉริยภาพโดดเด่นทางด้านวรรณกรรมและศิลปกรรมจนทำให้รัฐสมัยนี้จัดเป็นยุคทองแห่งวรรณกรรมในสมัยรัตนโกสินทร์

3. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครองราชย์ พ.ศ. 2367 - 2394)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 3 แห่งพระบรมราชวงศ์จักรีมีพระนามเดิมว่า “พระองค์เจ้าทับ” ทรงเป็นพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และสมเด็จพระศรีสุลาลัย (เจ้าจอมมารดาเรียบ) ได้รับการสถาปนาเป็นกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์เมื่อปี พ.ศ. 2356

ภาพ 4 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระปรีชาสามารถมากด้านการค้ากับต่างประเทศ
ที่มา : <https://board.postjung.com/1289516>
สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านความมั่นคง ในรัชสมัยนี้ไทยได้รับผลกระทบจากรัฐต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงทางด้านความมั่นคงและผลประโยชน์ของพระราชอาณาจักรแต่พระองค์ทรงมีพระบรมราโชบายอันมั่นคงต่อการป้องกันพระราชอาณาจักรจนข้าศึกพ้นจากดินแดนของไทย และสามารถรักษาผลประโยชน์ของชาติเอาไว้ได้ ถึงแม้จะต้องอาศัยกำลังทางทหารในการสนับสนุนนโยบายป้องกันการรุกรานของข้าศึกและรักษาผลประโยชน์ของชาติเอาไว้ก็ตาม

ด้านการค้ากับต่างประเทศ ทรงส่งเสริมการค้าขายกับต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้ากับจีนมาตั้งแต่เมื่อครั้งพระองค์ยังทรงดำรงพระยศเป็นกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ส่งผลให้ท้องพระคลังมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจนพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงตรัสล้อเลียนกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ว่าเป็น “เจ้าสัว”

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดค้าขายกับมหาอำนาจตะวันตกจะช่วยป้องกันความปลอดภัยให้กับพระราชอาณาจักรจนพ้นจากการคุกคามของชาติตะวันตกได้ ขณะเดียวกันก็จะเพิ่มพูนรายได้ให้กับท้องพระคลัง พระองค์จึงโปรดเกล้าฯ ให้มีการลงนามในสนธิสัญญาทางพระราชไมตรีและการพาณิชย์ฉบับแรกกับอังกฤษใน พ.ศ. 2369 หรือเรียกว่า “สนธิสัญญาเบอร์นี” และกับสหรัฐอเมริกาใน พ.ศ. 2376

ด้านศิลปวัฒนธรรม ทรงบูรณะปฏิสังขรณ์พระปรางค์วัดอรุณราชวรารามซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงบูรณะปฏิสังขรณ์ไว้ แต่ยังไม่แล้วเสร็จ เฉพาะพระปรางองค์กลางที่สูงและงดงามมากก็ได้ก่อสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 ทั้งนี้พระปรางค์เดิมที่เป็นของโบราณสูง 8 วา แต่พระองค์ได้ทรงให้ช่างก่อหุ้มขึ้นใหม่สูง 35 วา นับเป็นพระปรางค์ที่สร้างไว้อย่างงดงามได้สัดส่วน ยากจะหาพระปรางองค์ใดเทียบได้

ภาพ 5 พระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ซึ่งรัชกาลที่ 2 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น แต่มาแล้วเสร็จในสมัยรัชกาลที่ 3

และได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของไทยแห่งหนึ่งในปัจจุบัน

ที่มา : <https://www.bagindesign.com/วัดอรุณราชวราราม/>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

นอกจากนี้ พระองค์ยังได้ทรงมีรับสั่งให้สร้างเรือสำเภาที่ก่อด้วยอิฐเพราะทรงเล็งเห็นว่าภายหน้าจะไม่มีการสร้างเรือสำเภาอีกแล้ว โดยวัดที่พระองค์ทรงมีรับสั่งให้สร้างเรือสำเภาไว้ได้ พระราชทานนามว่า “วัดยานนาวา” ถือได้ว่าเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์เศรษฐกิจทางด้านการค้าสำเภาของไทยได้เป็นอย่างดีแหล่งหนึ่ง

ด้านวรรณกรรม แม้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจะเคยทรงพระนิพนธ์งานวรรณกรรม เมื่อครั้งทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นพระเจ้าลูกยาเธอก็ตาม แต่เมื่อขึ้นครองราชย์สมบัติแล้วมีพระราชภาระมาก จึงไม่ได้ทรงพระราชนิพนธ์งานได้อีก งานวรรณกรรมที่มีคุณค่าในสมัยของพระองค์ เช่น ลิลิตตะเลงพ่าย ปฐมสมโพธิกถา พระองค์ทรงสนับสนุนให้นักปราชญ์ราชบัณฑิตช่วยกันจารึกวรรณคดีสำคัญไว้บนแผ่นศิลาแล้วติดไว้ตามศาลารายรอบพระอุโบสถพระมหาเจดีย์ วัดพระเชตุพนฯ เพื่อมิให้วิชาเหล่านั้นสูญหายไปและประชาชนได้อาศัยเป็นหลักในการศึกษาความรู้

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระวิจารณ์ญาณที่กว้างไกล ทรงดำเนินนโยบายกับชาติตะวันตกด้วยความรอบคอบดังกระแสพระราชดำรัสที่ว่า “...การศึกสงคราม ข้างยวนข้างพม่าก็เห็นจะไม่มีแล้ว จะมีอยู่ก็แต่ข้างพวกฝรั่ง ให้ระวังให้ต้อยอย่าให้เสียทีแก่เขาได้...”

4. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครองราชย์ พ.ศ. 2394 - 2411)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 4 แห่งพระบรมราชวงศ์จักรี มีพระนามเดิมว่า “สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎ” เป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี เมื่อพระชนมายุครบ 20 พรรษา เสด็จออกผนวชตามประเพณี ได้ 13 วัน สมเด็จพระราชบิดาก็สวรรคตราชสมบัติตกเป็นของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวพระเชษฐาต่างพระชนนี สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎจึงทรงพระผนวชต่อมาเป็นเวลา 27 พรรษา

ภาพ 6 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กษัตริย์ผู้นำไทยสู่ความทันสมัย

ที่มา : <https://soulpeople.com/พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า/>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านศาสนา ในระหว่างที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎหรือรัชกาลที่ 4 ทรงผนวชอยู่นั้น ทรงเชี่ยวชาญในเรื่องพระไตรปิฎกจนกระทั่งทรงตั้งธรรมยุติกนิกายเพื่อประโยชน์ในทางพระพุทธศาสนา โดยแก้ไขวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ให้สมบูรณ์ทั้งพระธรรมและพระวินัย ซึ่งคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายก็เจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่นเคียงคู่มากับมหานิกายมาจนถึงทุกวันนี้

ด้านภาษาและวิทยาการ เมื่อครั้งยังทรงเป็นพระภิกษุสงฆ์ ศึกษาภาษาลาตินกับบาทหลวงฝรั่งเศสทรงศึกษาภาษาอังกฤษกับมิชชันนารีอเมริกัน จนกระทั่งสามารถตรัสและเขียนได้ ภายหลังเมื่อพระองค์เสด็จขึ้นครองราชสมบัติทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินในทวีปเอเชียพระองค์แรกที่ทรงใช้ภาษาอังกฤษได้ดี และความรู้ภาษาอังกฤษนี้เองเป็นกุญแจเปิดประตูไปสู่ความรู้ในวิชาอื่นๆ ของพระองค์ คือ ทรงเริ่มอ่านหนังสือทางด้านวิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คำนวณ ดาราศาสตร์ และศาสนาต่างๆ เปรียบเทียบ เป็นต้น จนทรงสามารถคำนวณเวลาเกิดสุริยุปราคาได้อย่างแม่นยำดังปรากฏที่ตำบลหว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อ พ.ศ. 2411 การที่พระองค์ทรงเปิดโลกทัศน์ออกไปอย่างกว้างขวาง ได้ส่งผลต่อการศึกษาความรู้วิชาการสมัยใหม่ของบรรดาพระราชโอรสของพระองค์ที่จะได้ทรงศึกษาต่อ อันจะเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองต่อไป

ภาพ 7 รัชกาลที่ 4 เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร สุริยุปราคาที่ตำบลหว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อ พ.ศ. 2411 ซึ่งสุริยุปราคาได้เกิดขึ้นตรงตามที่พระองค์ทรงคำนวณไว้

ที่มา : https://www.silpa-mag.com/this-day-in-history/article_1610

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านการต่างประเทศ ทรงทำสนธิสัญญาทางพระราชไมตรีกับการพาณิชย์กับประเทศอังกฤษ เรียกว่า “สนธิสัญญาเบาว์ริง” ใน พ.ศ. 2398 และทำสนธิสัญญาดังกล่าวกับอีกหลายประเทศ ทำให้ไทยสามารถรักษาสovereigntyของตนไว้ได้ นอกจากนี้ยังทรงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาชาติด้วยการส่งราชทูตไปประเทศอังกฤษและฝรั่งเศสด้วย

ภาพ 8 ภาพวาดจินตนาการเซอร์ จอห์น เบาว์ริง ทูตของอังกฤษ เข้ามาทำสนธิสัญญากับไทย
ในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2394

ที่มา : https://www.silpa-mag.com/history/article_41054

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านการปรับปรุงประเทศ ทรงเห็นความจำเป็นในการปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย โดยยกเลิกประเพณีเก่าๆ ที่ล้าสมัย เพื่อไม่ให้ชาติตะวันตกใช้เป็นข้ออ้างยึดครองดินแดนไทย เช่น ให้ขุนนางสวมเสื้อเมื่อเข้าเฝ้า อนุญาตให้ราษฎรเข้าเฝ้าได้อย่างใกล้ชิด เป็นต้น นอกจากนี้ พระองค์ทรงนำความรู้ของตะวันตกมาใช้ในการปรับปรุงบ้านเมือง เช่น ทรงจ้างชาวตะวันตกมาสอนหนังสือและภาษาอังกฤษแก่พระราชโอรสพระราชธิดา ทรงส่งขุนนางไปดูงานยังต่างประเทศเป็นครั้งแรก เพื่อนำความรู้มาพัฒนาบ้านเมือง เป็นต้น

พระบรมราโชบายในการเปลี่ยนแปลงให้สังคมไทยก้าวสู่ความทันสมัยที่พระองค์ทรงริเริ่ม นับได้ว่าเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญความท้าทายของการแสวงหาอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตกที่กำลังคุกคามชาติต่างๆ ในทวีปเอเชียในขณะนั้น

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นวีรกษัตริย์ที่มีความคิดก้าวหน้าทันสมัย ทรงเชี่ยวชาญในวิทยาการตะวันตกและทรงวางรากฐานในการดำเนินนโยบายต่างประเทศและการปรับปรุงบ้านเมืองให้ทันสมัย ส่งผลให้ไทยรอดพ้นจากการรุกรานของมหาอำนาจตะวันตก

5. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครองราชย์ พ.ศ. 2411 - 2453)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 5 แห่งพระบรมราชวงศ์จักรี มีพระนามเดิมว่า “สมเด็จเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์” เป็นพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระนางเธอพระองค์เจ้ารำเพยภมราภิรมย์ (ต่อมาคือสมเด็จเทพศิรินทราบรมราชินี) พระองค์เสด็จขึ้นเสวยราชสมบัติใน พ.ศ. 2411 เมื่อทรงมีพระชนมายุเพียง 15 พรรษา เนื่องจากทรงมีพระชนมายุยังไม่บรรลุนิติภาวะ จึงต้องมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จนเมื่อพระองค์มีพระชนมายุบรรลุนิติภาวะแล้วใน พ.ศ. 2416 จึงทรงมีพระราชอำนาจในฐานะพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์

ภาพ 9 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระปิยมหาราชของปวงชนชาวไทย

ที่มา : <https://sites.google.com/site/570810366boonruan/home/prawati-ksatriy-mharach-khxng-thi/phrabath-smdec-phra-culcxmkela-cea-xyu-haw>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ในรัชสมัยของพระองค์ไทยต้องเผชิญกับการคุกคามของประเทศมหาอำนาจตะวันตกที่กำลังแสวงหาอาณานิคม ซึ่งมีแสนยานุภาพที่เข้มแข็งและขยายอำนาจเข้ามาครอบงำดินแดนต่างๆ ที่อยู่รอบประเทศไทยและใกล้จะถึงดินแดนของไทยโดยเร็วด้วย ดังนั้น ถ้าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ทรงมีพระปรีชาสามารถรู้เท่าทันอุบายของมหาอำนาจตะวันตก และไม่ทรงมีพระบรมราโชบายทางด้านต่างประเทศที่สุขุมคัมภีร์ภาพแล้ว ประเทศไทยก็คงจะไม่พ้นจากการเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกไปได้อย่างแน่นอน

ด้านการต่างประเทศ การที่ไทยสามารถดำรงรักษาเอกราชของชาติเอาไว้ได้ท่ามกลางอิทธิพลของมหาอำนาจตะวันตกที่กำลังล่าอาณานิคมขณะนั้นได้ เป็นเพราะพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชบายต่อประเทศมหาอำนาจตะวันตกในลักษณะของการผ่อนสั้นผ่อนยาว เจรจาต่อรอง แสวงหาพันธมิตรเพื่อเอาไว้ถ่วงดุลอำนาจกับมหาอำนาจ ทรงมีพระบรมราโชบายเสียสละดินแดนส่วนน้อยเพื่อรักษาดินแดนส่วนใหญ่เอาไว้ให้พ้นจากการครอบงำของมหาอำนาจตะวันตก จนกระทั่งอังกฤษและฝรั่งเศสไม่สามารถยึดเอาประเทศไทยเป็นอาณานิคมของตนได้ จนเป็นที่กล่าวขวัญของนานาประเทศที่ประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 สามารถรักษาเอกราชเอาไว้ได้ ทั้งนี้เพราะพระปรีชาสามารถ รวมทั้งพระบรมราโชบายอันชาญฉลาดของพระองค์โดยแท้

ภาพ 10 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงฉายพระรูปร่วมกับซาร์นิโคลัสที่ 2 แห่งรัสเซีย เมื่อคราวเสด็จประพาสยุโรป ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2440
ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/การเสด็จประพาสยุโรปของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว>
สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านการปฏิรูปประเทศ ทรงปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินให้ทันสมัยอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อนนับตั้งแต่การปฏิรูปการปกครองในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเป็นต้นมาและเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการปกครองบ้านเมืองในระยะหลังต่อมา การปฏิรูปการปกครองของพระองค์สามารถนำประเทศให้รอดพ้นจากการครอบครองของมหาอำนาจตะวันตกในยุคล่าอาณานิคมไปได้

ภาพ 11 หุ่นขี้ผึ้งแสดงการเลิกลาส ซึ่งเป็นพระราชกรณียกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่มา : <https://guru.sanook.com/28057/>
สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

นอกจากนี้ทรงมีพระบรมราโชบายในการยกเลิกระบบไพร่และทาสที่เคยมีมาช้านานในสังคมไทย ทำให้คนไทยทุกคนมีความเป็นอิสระแก่ตนเอง โดยที่ไม่เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในสังคมไทย นับได้ว่าพระองค์ทรงเปลี่ยนแปลงระบบสังคมให้เข้าสู่ความทันสมัยโดยวิธีการที่สุขุมคัมภีร์ภาพ ทำให้สังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เป็นเพราะพระองค์ทรงใช้วิธีการค่อยเป็นค่อยไปอย่างเป็นขั้นตอน

อย่างไรก็ตาม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของการพัฒนาคน ดังนั้นพระองค์จึงได้ทรงปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้คนไทยได้มีการศึกษาแบบทันสมัย เพื่อให้ประชาชนมีสติปัญญาสำหรับเลี้ยงตนเองและเป็นกำลังของชาติต่อไปในอนาคต

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงพระบรมราโชบายที่สำคัญของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว บางส่วนที่มีส่วนผลักดันให้ไทยรอดพ้นจากการเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก ขณะเดียวกันก็ทำให้สังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ นับได้ว่าพระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อปวงชนชาวไทย และใน พ.ศ. 2544 องค์การยูเนสโกได้ถวายพระเกียรติพระองค์ในฐานะบุคคลสำคัญของโลก 6 สาขา ได้แก่ มนุษยวิทยา การพัฒนาประเทศชาติ สังคมวัฒนธรรม การศึกษา และการสื่อสารมวลชน

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานแห่งความเจริญก้าวหน้าของชาติไทยในทุกด้าน และทำให้ไทยรอดพ้นจากการเป็นอาณานิคมของมหาอำนาจตะวันตก ด้วยเหตุนี้ปวงประชาราษฎ์จึงถวายพระราชสมัญญาว่า “พระปิยมหาราช”

6. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครองราชย์ พ.ศ. 2453 - 2468)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 6 แห่งพระบรมราชวงศ์จักรี มีพระนามเดิมว่า “สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ” เป็นพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระอัครราชเทวี (ต่อมาคือ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พระพันปีหลวง) ทรงได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ กรมขุนเทพทวารวดีเมื่อ พ.ศ. 2431

ภาพ 12 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาธีรราชเจ้าของไทย

ที่มา : <https://sites.google.com/site/kingofthailand10/home/phrabath-smdec-phramngkudkela-cea-xyu-haw-rachkal-thi-6>
สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านการศึกษา สืบเนื่องในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ทรงริเริ่มพระบรมราโชบายในการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้ทันสมัย อันเป็นรากฐานการพัฒนากำลังคนให้มีสติปัญญารู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติแล้ว พระองค์จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 อันเป็นการกำหนดให้คนไทยทุกคนที่มีอายุถึงเกณฑ์จะต้องเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาครบ 4 ปี ตามกำหนดระยะเวลา

นอกจากนี้ เมื่อ พ.ศ. 2459 พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอันเป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทรงยอมเสียสละที่ดินของพระคลังข้างที่เพื่อจัดตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้กลายเป็นแหล่งสร้างสรรค์สิ่งที่สำคัญทางด้านสติปัญญาและวิทยาการที่ทันสมัย อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยและประเทศชาติมาจนทุกวันนี้

ขณะเดียวกันพระองค์ยังทรงตั้งสถาบันการศึกษาที่สำคัญอื่นๆ อีก เช่น โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (ภายหลังรัชสมัยของพระองค์ได้เปลี่ยนนามมาเป็นโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยซึ่งเป็นโรงเรียนประจำตามแบบพับลิกสกูล (Public School) ของอังกฤษ ซึ่งจะได้เป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนภายในประเทศต่อไป โรงเรียนเพาะช่าง และโรงเรียนฝึกหัดครูสตรี เป็นต้น พระราชกรณียกิจทางด้านการศึกษาของพระองค์ได้มีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า

ภาพ 13 โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย (หรือเดิมคือ โรงเรียนมหาดเล็กหลวง) ซึ่งรัชกาลที่ 7 โปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2453 แทนการสร้างวัดประจำรัชกาล

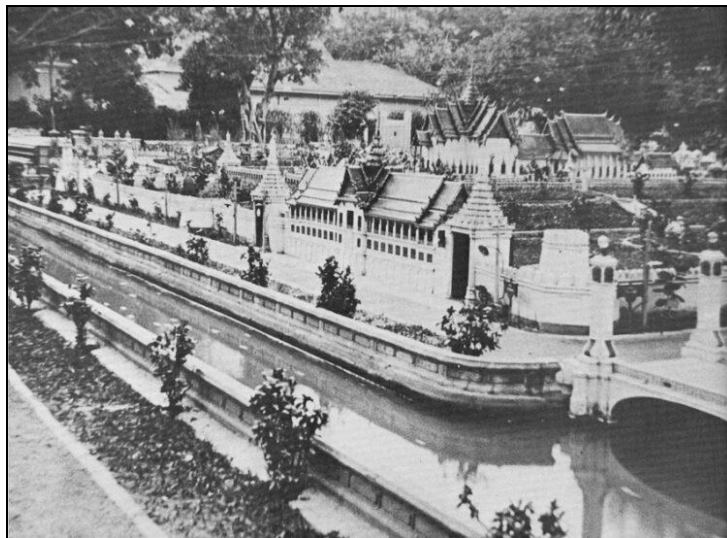
ที่มา : [https://asaconservationaward.com/index.php/2016-06-13-15-21-44/building-](https://asaconservationaward.com/index.php/2016-06-13-15-21-44/building-2525/22-vajiravudh-college)

2525/22-vajiravudh-college

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านการเมืองการปกครอง ทรงริเริ่มการปกครองแบบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นรูปแบบอย่างชัดเจนในการปกครองพระราชอาณาจักรแต่ก็แสดงให้เห็นถึงพระราชดำริทางการเมืองของพระองค์ในลักษณะสร้างสรรค์ สืบเนื่องจากพระองค์ทรงได้รับการศึกษาจากประเทศอังกฤษซึ่งเป็นต้นแบบของการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย

ดังนั้น ภายหลังจากที่พระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติแล้วจึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองจำลองประชาธิปไตยขนาดใหญ่เรียกว่า “ดุสิตธานี” ในสวนหลังพระที่นั่งในบริเวณวังพญาไท เพื่อทดลองให้มีการดำเนินกิจกรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย มีการออกหนังสือพิมพ์รายวัน คือ “ดุสิตสมัย” หรือ นิตยสารรายสัปดาห์ คือ “ดุสิตสมิต” นับได้ว่าเป็นการฝึกให้บรรดาข้าราชการบริพารได้เรียนรู้และทดลองการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติในเวลาต่อมา

ภาพ 14 ดุสิตธานี เมืองจำลองประชาธิปไตยที่รัชกาลที่ ๖ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อทดลองเกี่ยวกับการปกครองตนเอง

ที่มา : <https://readthecloud.co/dusit-thani-miniature-city-king-rama-vi/>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านการต่างประเทศ ทรงดำเนินพระบรมราโชบายด้านการต่างประเทศจนเกิดผลดีต่อประเทศชาติเป็นอย่างมากในเวลาต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2457 ในระยะแรกที่เกิดสงครามโลก พระองค์ทรงประกาศให้ประเทศไทยเป็นกลาง แต่ต่อมาทรงเห็นว่าประเทศฝ่ายพันธมิตรอันประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศสจะเป็นฝ่ายมีชัยชนะ พระองค์จึงทรงประกาศสงครามกับเยอรมนี ออสเตรีย-ฮังการี ผลปรากฏว่า เยอรมนีและออสเตรีย-ฮังการีเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ผลจากการดำเนินพระบรมราโชบายของพระองค์ในครั้งนั้น ทำให้ไทยมีโอกาสดำเนินการปรับปรุงสนธิสัญญากับมหาอำนาจตะวันตกและได้รับการรับรองจากนานาประเทศให้เป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติอีกด้วย นับได้ว่าเป็นประโยชน์และเกียรติภูมิของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

ภาพ 15 รัชกาลที่ 7 ทรงตรวจแถวกองทหารอาสาที่เดินทางกลับมาจากสงครามโลกครั้งที่ 1
บริเวณพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

ที่มา : http://www.thaiheritage.net/king/rama6/rama6_defence.htm

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านภาษาและวรรณกรรม ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมต่างๆ ไว้มากมาย ทั้งประเภทร้อยแก้วที่เป็นบทความ บทละคร สารคดี นิทาน ฯลฯ และประเภทที่เป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ฯลฯ โดยพระองค์ได้ทรงใช้พระนามแฝงสำหรับพระราชนิพนธ์หลายหลายชื่อ เช่น วชิราวุธ อิศวพาหุ สุกรีพ พันแหลม ศรีอยุธยา เป็นต้น

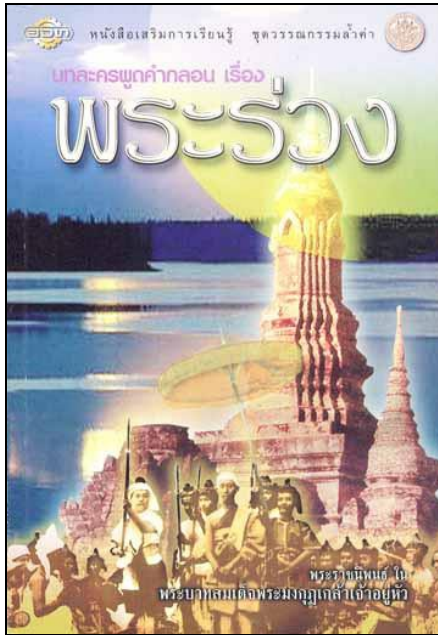
สำหรับพระราชนิพนธ์ที่พระองค์ทรงประพันธ์นั้นมีทั้งทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นเอง และมีบางเรื่องพระองค์ก็ทรงแปลจากภาษาต่างประเทศ และพระราชนิพนธ์ต่างๆ ของพระองค์นั้นล้วนมีความสำคัญต่อภาษาและวรรณกรรมของชาติไทยเป็นอย่างยิ่ง จึงมีการเกิดพระเกียรติให้พระองค์ทรงเป็น “พระมหาธีรราชเจ้า” นอกจากนี้ องค์การยูเนสโกได้ยกย่องความเป็นปราชญ์ของพระองค์ โดยถวายพระนามว่า King Vajiravudh, Thailand's Prolifer Writer หรือพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงมีบทบาทพระราชนิพนธ์มากมายของเมืองไทย

ภาพ 16 ตัวอย่างบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่มา : <https://www.rimkhobfabooks.com/974-406-728-4>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ภาพ 17 ตัวอย่างบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่มา : <https://www.rimkhobfabooks.com/974-406-727-6>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านการส่งเสริมความรักชาติ ทรงสร้างเกียรติภูมิของชาติให้มีความทัดเทียมกับอารยประเทศ และมีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติจนถึงทุกวันนี้ เช่น พระองค์ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ถือเอาวันที่ 6 เมษายน ซึ่งเรียกว่า “วันจักรี” เป็นวันชาติของไทยโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐ์ธงชาติไทยใหม่ธงรูปช้างซึ่งใช้กันมาแต่เดิม พระราชทานชื่อว่า “ธงไตรรงค์” ประกอบด้วย สีแดง สีขาว และสีน้ำเงินอันหมายถึง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ตามลำดับ ซึ่งใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัตินามสกุล เพื่อเป็นหลักการสืบเชื้อสายต่อเนื่องกันทางบิดาผู้ให้กำเนิด ซึ่งนอกจากแสดงให้เห็นถึงความเป็นชาติที่มีอารยธรรมแล้วยังเป็นการสร้างความรักความสามัคคีในเครือญาติ ทรงจัดตั้งกองเสือป่าเสนารักษารบและฝึกหัดให้เยาวชนได้เป็น “ลูกเสือ” เพื่อจะได้ทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ อีกทั้งโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสถานปาสเตอร์ (Pasteur Institute) ขึ้นเพื่อทำเชรุ่มฉีดแก้โรคพิษสุนัขบ้า รวมทั้งจัดตั้ง “สถานเสาวภา” เพื่อรักษาผู้ที่ถูกงูกัดอีกด้วย นับเป็นคุณประโยชน์ต่อสังคมไทยมาจนถึงปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีบทบาทสำคัญในการสร้างสัญชาติไทยด้วยการทำให้คนไทยมีความตื่นตัวในเรื่องชาตินิยม ทรงนำประเทศเข้าสู่สังคมโลก ทำให้ไทยมีฐานะเทียบเท่ากับนานาชาติทรงมีพระปรีชาสามารถทางด้านวรรณกรรมจนได้รับการถวายพระราชสมัญญาว่า “พระมหากวีราชเจ้า”

7. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครองราชย์ พ.ศ. 2468 - 2477)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยลำดับที่ 7 แห่งพระบรมราชวงศ์จักรี มีพระนามเดิมว่า “สมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์” เป็นพระราชโอรสพระองค์สุดท้ายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระอัครราชเทวี

ภาพ 18 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
กษัตริย์ผู้ทรงสละพระราชอำนาจเพื่อปวงชนชาวไทย
ที่มา : <https://www.moph.go.th/index.php/about/cause>
สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยคณะราษฎรในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 นั้นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงยอมรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยความเต็มพระทัยโดยมิได้ใช้พระราชอำนาจของพระองค์ที่มีอยู่ขัดขวางแต่อย่างใด ที่เป็นเช่นนี้เพราะพระองค์ไม่ต้องการให้เกิดการสูญเสียเลือดเนื้อของประชาชนชาวไทย นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงมีพระราชประสงค์ที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทยอยู่ก่อนแล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้มีการร่างรัฐธรรมนูญและเตรียมการประกาศใช้เมื่อถึงเวลาอันสมควรมาก่อนหน้าที่คณะราษฎรจะยึดอำนาจ ดังนั้น เมื่อคณะราษฎรจะขอพระราชทานรัฐธรรมนูญ พระองค์จึงไม่ได้ทรงขัดขวาง แสดงให้เห็นถึงการสละพระราชอำนาจที่มีความเป็นประชาธิปไตยของประชาชนชาวไทยอย่างแท้จริง

ถึงแม้ว่าคณะราษฎรได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง ใน พ.ศ. 2475 แล้ว และพระองค์ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญอย่างเต็มพระทัยแล้วก็ตาม แต่พระองค์ก็ยังทรงติดตามการดำเนินงานของรัฐบาลในระยะหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เพื่อให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยอย่างแท้จริง โดยได้ทรงเรียกร้องให้รัฐบาลปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อพระองค์ไม่ได้รับการตอบสนองจึงได้ทรงประกาศสละราชสมบัติเมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477 โดยมีพระราชหัตถเลขาถึงคณะรัฐบาลมีความสำคัญตอนหนึ่งว่า “...ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใด โดยเฉพาะเพื่อใช้อำนาจนั้นโดยสิทธิขาดและโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของประชาราษฎร...”

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานประชาธิปไตย ทรงใช้พระปรีชาญาณในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประเทศและปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก โดยทรงยึดประโยชน์สุขของราษฎรเป็นที่ตั้ง

8. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล (ครองราชย์ พ.ศ. 2477 – 2489)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยลำดับที่ 8 แห่งพระบรมราชวงศ์จักรี มีพระนามเดิมว่า “พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล” เป็นพระโอรสองค์แรกของสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยยาเดศวรกรมพระบรมราชชนก) และหม่อมสรวง มหิดล ณ อยุธยา (สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี) เสด็จขึ้นเสวยราชสมบัติขณะทรงมีพระชนมายุ 9 พรรษา จึงต้องมีคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ภาพ 19 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล ยุวกษัตริย์อันเป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย
ที่มา : <https://worldscoutblog.wordpress.com/พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล/>
สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

การเสด็จนิวัตพระนครครั้งแรก (พ.ศ. 2481 – 2482) พระองค์ได้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่สำคัญหลายครั้ง เช่น เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานธงประจำกองลูกเสือและทอดพระเนตรการแข่งขันกรีฑาและวิชาลูกเสือ ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ นอกจากนี้ยังได้พระราชทานทุนทรัพย์แก่โรงพยาบาลและสถานศึกษาต่างๆ อีกด้วย จากนั้นพระองค์ได้เสด็จกลับไปศึกษาต่อที่เมืองโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

การเสด็จนิวัตพระนครครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2488 – 2489) พระองค์ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 20 พรรษาบริบูรณ์ ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่สำคัญ เช่น ทรงตรวจพลสวนสนามของกองทัพนพมิตรพร้อมกับลอร์ด หลุยส์ เมานต์แบตเทน ผู้บัญชาการทหารฝ่ายพันธมิตรในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ท้องสนามหลวงและถนนราชดำเนิน นับเป็นความสำคัญยิ่งต่อเกียรติภูมิของไทย

เนื่องจากการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงมีอำนาจอิทธิพลโดยสมบูรณ์ มิได้ตกอยู่ใต้อำนาจของชาติอื่น นอกจากนี้ยังเสด็จประพาสสำเพ็ง รวมทั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในจังหวัดใกล้เคียงและภายในเขตพระนคร เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลโดนทรงเป็นยุวกษัตริย์ที่มีพระราชจริยวัตรซึ่งถือเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนทั้งหลาย ทรงมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ในทุกข์สุขความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างใกล้ชิดโดยไม่ถือพระองค์

9. พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ครองราชย์ พ.ศ. 2489 – 2559)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระนามเดิมว่า “พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช” ทรงเป็นพระโอรสของสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก) และหม่อมสังวาล มหิดล ณ อยุธยา (สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี) พระองค์เสด็จขึ้นครองราชสมบัติขณะที่ทรงมีพระชนมพรรษาเพียง 18 พรรษา 6 เดือน 4 วัน แต่เนื่องจากยังต้องทรงศึกษาต่อ ดังนั้นพระองค์จึงต้องเสด็จกลับไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2489

ภาพ 20 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์ผู้ทรงทุ่มเทพระวรกายเพื่อประโยชน์สุขของประชาราษฎร์

ที่มา : https://www.sorbdee.net/form_show_alnews.php?idsara=1870

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จนิวัตพระนครเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2493 ต่อมาได้มีพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นพระเจ้าแผ่นดินโดยสมบูรณ์ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 ในพระราชพิธีดังกล่าวพระองค์ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระองค์ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่สำคัญๆ เพื่อประโยชน์แก่พสกนิกรของพระองค์อย่างมากมาย ซึ่งในที่นี้จะขอยกมาเพียงบางตัวอย่าง

ภาพ 21 พระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493

ที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/พระราชพิธีบรมราชาภิเษก_พุทธศักราช_2493

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านการศึกษา ทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาประชาชนชาวไทยให้เป็นผู้มีความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมสำหรับพัฒนาประเทศชาติ จึงได้ส่งเสริมและพระราชทานเกื้อหนุนทางด้านการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง “ทุนภูมิพล” ขึ้นเพื่อพระราชทานแก่ผู้มีผลการเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โปรดเกล้าฯ ให้ฟื้นฟูพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวงคิงสคอลาชิป (King’s Scholarship) ขึ้นมาใหม่ และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ก่อตั้ง “ทุนอานันทมหิดล” เพื่อสนับสนุนให้ผู้ที่มีความสามารถทางวิชาการ ยอดเยี่ยมและมีคุณธรรมสูงได้มีโอกาสศึกษาต่อไป

ภาพ 22 พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ก่อตั้ง “ทุนอานันทมหิดล”

ที่มา : <https://sites.google.com/site/rcnahngsawngkhm41/rachkal-thi9-1/5-phra-rach-kniykic-khorngkar-thun-mulnithi-xa-nanth-mhidl>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านศิลปวัฒนธรรม ทรงส่งเสริมสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมทุกแขนงรวมทั้งภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ ทรงมีรับสั่งเตือนสติอยู่เสมอให้คนไทยช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ทรงฟื้นฟูวัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่ต่อไป เช่น ทรงฟื้นฟูพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญเพื่อบำรุงขวัญและกำลังใจแก่เกษตรกรไทยซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ทรงฟื้นฟูพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคเพื่อถวายผ้าพระกฐินแก่พระอารามหลวง และทรงฟื้นฟูพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินทางสถลมารคอีกด้วย นับเป็นการส่งเสริมและฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมไทยที่สำคัญของไทยมิให้สูญสิ้นไป

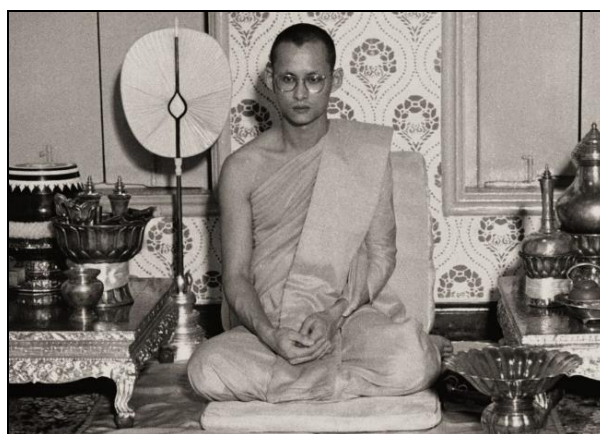

ภาพ 23 พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

ที่มา : https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_4092213

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านศาสนา ทรงยึดมั่นในทศพิธราชธรรมอย่างเคร่งครัดจนเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่ปวงชนชาวไทย ทรงผนวชในบวรพุทธศาสนาและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกของพระพุทธศาสนาอีกด้วย พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปบำเพ็ญพระราชกุศลในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้พระองค์ยังทรงมีพระราชูปถัมภ์ศาสนาอื่นๆ ในประเทศไทย เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนราษฎรที่นับถือศาสนาอื่นๆ และทรงพระราชทานทรัพย์บำรุงศาสนสถานของศาสนาต่างๆ อย่างทั่วถึง

ภาพ 24 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกของพระพุทธศาสนา รวมทั้งทรงมีพระราชูปถัมภ์ ศาสนาอื่นๆ

ที่มา : https://www.matichon.co.th/education/news_712901

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน พระองค์ทรงมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎร ด้วยเหตุนี้จึงได้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้นจำนวนมากและครอบคลุมการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ราษฎรมีความสุขอย่างแท้จริง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรที่นับเป็นโครงการพัฒนาชนบทโครงการแรกเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2495 ที่บ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตัด “ถนนสายห้วยมงคล” ออกสู่ตลาดหัวหินเพื่อให้เกษตรกรได้มีถนนเพื่อนำผลผลิตเกษตรออกไปสู่ตลาด ถนนสายนี้ถือเป็น “ถนนมงคลสาย” สายแรกเริ่มเปลี่ยนเส้นทางบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่อาณาประชาราษฎร์ที่ทอดไปสู่ “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” อื่นๆ ทั่วทุกภูมิภาคในเวลาต่อมา

นับตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบันมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากกว่า 4,000 โครงการในหลายสาขา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) จำนวนกว่า 1,500 โครงการ แยกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. **โครงการด้านการเกษตร** จะเป็นงานเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า ทดลอง วิจัยหาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นั้นๆ ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และนำผลสำเร็จจากการศึกษาทดลองไปถ่ายทอดสู่ประชาชนด้วยการฝึกอบรมให้เกษตรกรมีความรู้ในวิชาการเกษตรแผนใหม่ นอกจากนั้นยังประกอบด้วยโครงการเพื่อการส่งเสริมการเกษตร เช่น โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวและทำนาขั้นบันได อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรี โครงการสาธิตทฤษฎีใหม่ บ้านดอนสามัคคี อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ โครงการช้างหัวมันตามพระราชดำริ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น

ภาพ 25 โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวและทำนาขั้นบันได อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

ที่มา : <https://www.paaktai.com/news/detail/1822>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

2. โครงการด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่จะเป็นวิธีการที่จะทำนุบำรุงและปรับปรุงสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น โครงการแก่งดิน ที่ได้ดำเนินการในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส โครงการบำบัดน้ำเสียบึงมะก๊ะสัน โครงการบำบัดน้ำเสียบึงพระราม 9 นอกจากนี้ทรงได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และอนุรักษ์ความชุ่มชื้นไว้ในดิน รวมทั้งการนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ พระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการทำการเกษตร “ทฤษฎีใหม่” เป็นการพัฒนาพื้นที่ทำกินที่มีขนาดเล็ก ด้วยการจัดสรรที่ดินให้เหมาะสมกับการทำการเกษตรแบบผสมผสานอย่างได้ผล

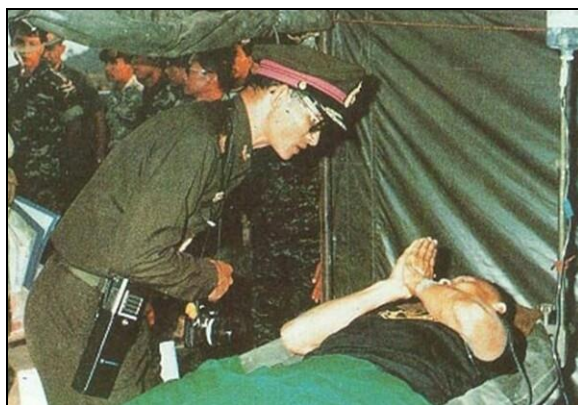
ภาพ 26 โครงการแก่งดิน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

ที่มา : <http://www.tsdf.nida.ac.th/th/royally-initiated-projects/10830->

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง-พศ-2524/

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

3. โครงการด้านสาธารณสุข จากการเสด็จเยี่ยมราษฎรในท้องถิ่นต่างๆ พระองค์ทรงพบว่าราษฎรจำนวนมากขาดการดูแลในด้านสุขภาพอนามัย ดังนั้น ใน พ.ศ. 2510 จึงได้พระราชทานโครงการหน่วยแพทย์พระราชทานขึ้น เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและขาดความรู้ในการดูแลรักษาตนเอง ต่อมาโครงการพระราชดำริด้านการแพทย์จึงได้ขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวาง

ภาพ 27 พระราชทานโครงการหน่วยแพทย์พระราชทาน

ที่มา : <https://sites.google.com/site/king961256011/phra-rach-kniykic/khorngkar-hnwy-phaethy-phrarachthan>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

4. โครงการด้านการส่งเสริมอาชีพ มีเป้าหมายเพื่อให้ราษฎรนำความรู้ไปประกอบอาชีพจนทำให้เกิดรายได้กับครอบครัว จะได้พึ่งพาตนเองได้ ดังเช่น โครงการฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โครงการศิลปะชีพพิเศษทั่วประเทศ โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก โครงการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

ภาพ 28 โครงการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่ จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : <https://today.line.me/th/v2/article/VX8M3g>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

5. โครงการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกและอุปโภคบริโภค เช่น โครงการฝนหลวง โครงการอ่างเก็บน้ำ โครงการฝายทดน้ำหรือประตูระบายน้ำ เป็นต้น โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร มีการก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธารหลายแห่ง เช่น ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ เช่น โรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาด 7 กิโลวัตต์ในโครงการหลวงดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการระบายน้ำออกจากที่ลุ่มหรือพื้นที่ส่งน้ำชลประทาน เช่น โครงการระบายน้ำออกจากพื้นที่ขอบพุดตะแคง จังหวัดนราธิวาส และโครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัย เช่น เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ โครงการแก้มลิง

ภาพ 29 ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/521943/>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

6. โครงการด้านการคมนาคมสื่อสาร ส่วนใหญ่เป็นโครงการเกี่ยวกับการปรับปรุงถนน การก่อสร้างถนนเพื่อความสะดวกในการสัญจร เพื่อนำความเจริญไปสู่ชนบท เช่น โครงการสะพานพระราม 8 นอกจากนี้ยังมีโครงการที่ช่วยแก้ไขปัญหามลภาวะจราจร อันเนื่องมาจากปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น โครงการทางคู่ขนานลอยฟ้าถนนบรมราชชนนี

ภาพ 30 โครงการทางคู่ขนานลอยฟ้าถนนบรมราชชนนี

ที่มา : <https://www.prachachat.net/hiligh-prachachat/news-245859>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

7. โครงการด้านสวัสดิการสังคม เป็นโครงการเพื่อช่วยเหลือราษฎรให้มีที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน และได้รับสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน เป็นการส่งเสริมให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวรารามอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรี วัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก กรุงเทพมหานคร

8. โครงการประเภทอื่นๆ เช่น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเรื่องมาจากพระราชดำริ โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันน้ำทะเลกัดเซาะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

ด้านการประติษฐ์ พระองค์ทรงมีพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งด้วยวิธีเดิมออกซิเจนลงไปใต้น้ำเสีย จึงเป็นที่มาของการประติษฐ์ “กังหันน้ำไขพัฒนา” ซึ่งเป็นเครื่องกลเติมอากาศแบบทุ่นลอย จะเป็นการช่วยเพิ่มปริมาณออกซิเจนเข้าไปในน้ำ ทำให้น้ำเสียกลายเป็นน้ำดีได้ นับเป็นงานประติษฐ์คิดค้นชั้นสูงที่มีประสิทธิภาพ และเป็นครั้งแรกที่ได้มีการรับจดทะเบียนและออกสิทธิบัตรให้นักประติษฐ์ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์

ภาพ 31 “กังหันน้ำใช้พัฒนา”

ที่มา : <https://www.buildernews.in.th/techproducts-cate/techinnovation/12560>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนาทรงอุทิศพระวรกายเพื่อขจัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร ดังพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

10. พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (ครองราชย์ พ.ศ. 2559 - ปัจจุบัน)

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระราชโอรส พระองค์เดียวใน พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราช สมภพ ณ พระที่นั่ง อัมพรสถาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2495

ภาพ 32 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ไทยองค์ปัจจุบัน

ที่มา : <https://www.hrdi.or.th/Events/detail/38>

สืบค้นเมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

พระราชกรณียกิจสำคัญ

ด้านการศาสนา ทรงเข้าพระราชพิธีประกาศพระองค์เป็น พุทธมามกะ ทรงอุปถัมภ์พระอารามต่างๆ เช่น วัดวชิรธรรม สาธิตารวิหาร เมื่อ พ.ศ. 2508 ทรงรับวัดวชิราลงกรณวรารามวรวิหาร เป็นวัดประจำพระองค์ รวมถึงทรงแต่งตั้งสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) วัดราชบพิธสถิต มหาสีมาราม เป็นสมเด็จพระสังฆราช สกลสังฆปริณายก องค์ที่ 20 เป็นต้น

ด้านการแพทย์ สาธารณสุข และจิตอาสา ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์และทรงเปิดโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด้วยพระองค์เองทุกแห่ง ทรงให้ตั้งศูนย์สุขภาพชุมชนขึ้นที่จังหวัดยะลา เมื่อ พ.ศ. 2550 รวมถึง พระราชทานสิ่งของบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติเมื่อครั้งเกิดพายุไซโคลนนาร์กิสใน พ.ศ. 2551 เป็นต้น นอกจากนี้ พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้หน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยงานราชการ ประชาชนที่มีจิตอาสาเข้าร่วมโครงการจิตอาสาพระราชทาน “เราทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์” ทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

ด้านการเกษตร พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ทรงรับโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ไว้ในพระราชานุเคราะห์ เพื่อให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกร เป็นต้น

ด้านการกีฬา ทรงให้จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ “ปั่นเพื่อแม่” (Bike For Mom) เพื่อปลูกกระแสนึก รักแม่ และความสามัคคีของคนในชาติ ทรงเป็นประธานเปิดกิจกรรมปั่นจักรยานเฉลิมพระเกียรติ “ปั่นเพื่อพ่อ” (Bike For Dad) รวมถึงพระราชทานลายพระหัตถ์ข้อคิด 7 ประการ เพื่อความสำเร็จ สุข และความปลอดภัยในการปั่นจักรยานด้วย

ด้านภาษา วรรณศิลป์ และศิลปวัฒนธรรม เช่น พระราชนิพนธ์บทเพลง “อาลัยครวญ” ร่วมกับ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงรับมูลนิธิวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพฯ ไว้ในพระราชูปถัมภ์ เมื่อ พ.ศ. 2525

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธานอันแน่วแน่ ในการทรงงานเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ของพสกนิกร ดังพระปฐมบรมราชโองการ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกที่ว่า “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”

ใบกิจกรรมที่ 3.1

เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

คำชี้แจง พิจารณาพระราชกรณียกิจ แล้วเติมพระนามของพระมหากษัตริย์ ให้สัมพันธ์กัน
(ส 4.3 ม.4-6/4)

พระราชกรณียกิจ	พระนาม
1. ทรงปฏิรูปประเทศในทุกด้าน เช่น จัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล ยกเลิกระบบทาสและไพร่	
2. โปรดเกล้าฯ ให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข	
3. โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2464	
4. เป็นยุคทองแห่งวรรณคดี ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ มีพระราชนิพนธ์ที่สำคัญ คือ บทละครเรื่องอิเหนา	
5. โปรดเกล้าฯ ให้ชำระกฎหมายโบราณและรวบรวมขึ้นเป็นกฎหมายตราสามดวง	
6. เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมชาวจีนที่สำเพ็ง ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยและคนจีนแน่นแฟ้นขึ้น	
7. โปรดเกล้าฯ ให้ทำสนธิสัญญาเบาว์ริง เพื่อให้ไทยสามารถรักษาอำนาจอธิปไตยไว้ได้	
8. โปรดเกล้าฯ ให้วันที่ 6 เมษายน เป็นวันชาติ เรียกว่า "วันจักรี"	
9. ทรงก่อตั้งทุนอานันทมหิดลเพื่อสนับสนุนผู้มีความสามารถทางวิชาการให้ได้ศึกษาต่อ	
10. โปรดเกล้าฯ ให้ทำสนธิสัญญาเบอร์นี้อย่างอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2369	

ใบกิจกรรมที่ 3.2

คำชี้แจง เติมตัวอักษรลงในช่องว่างให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์ (ส 4.3 ม.4-6/4)

1. พระยศที่พระองค์เจ้าทับได้รับการสถาปนาเมื่อ พ.ศ. 2356

					น					า					
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

2. วัดที่มีการสร้างเรือสำเภาที่ก่อด้วยอิฐ เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์การค้าสำเภาของไทย

ว	ด			น		า		า
---	---	--	--	---	--	---	--	---

3. วัดที่ทำการบูรณปฏิสังขรณ์พระปรางค์ในสมัยรัชกาลที่ 2 แต่มาแล้วเสร็จในรัชกาลที่ 3

ว	ด				ร	า	ช				ร	า	ม
---	---	--	--	--	---	---	---	--	--	--	---	---	---

4. วัดประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

		ร	า	ช				ส	า	ร	า	ม
--	--	---	---	---	--	--	--	---	---	---	---	---

5. ระบบประมวลผูกขาดจัดเก็บภาษีอากรที่ปรับปรุงขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3

เ	จ	า		า	ชี	น		ย	อ	า	ก	ร
---	---	---	--	---	----	---	--	---	---	---	---	---

6. วรรณกรรมที่แต่งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 เพื่อสวดดีวีรกรรมสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

						ล	ง				
--	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

7. คลองที่ขุดขึ้นตามพระราชดำริของรัชกาลที่ 3 เพื่อเชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำบางปะกงเข้าด้วยกัน

	ล				ส				
--	---	--	--	--	---	--	--	--	--

8. สนธิสัญญาทางพระราชไมตรีและการพาณิชย์ที่ไทยทำกับอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2369

ส						า	เ					
---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

9. คำที่รัชกาลที่ 2 ทรงตรัสล้อเลียนกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์

เ		า		
---	--	---	--	--

10. รัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมตำรับตำราต่างๆ แล้วจารึกบนแผ่นศิลาติดไว้ตามที่ต่างๆ เพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ประชาชน

	า							
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ใบกิจกรรมที่ 3.3

คำชี้แจง สืบค้นข้อมูลของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นที่นักเรียนประทับใจ แล้วนำมาบันทึกลงในแบบบันทึก พร้อมติดภาพประกอบ (ส 4.3 ม.4-6/4)

ที่มา :

เมื่อ :

1. ชื่อ บุคคลสำคัญในท้องถิ่น

2. ที่อยู่ (บุคคลสำคัญในท้องถิ่นของนักเรียน)

3. ประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น

(โดยสังเขป)

วัน/เดือน/ปี

เกิด

บิดาชื่อ

มารดาชื่อ

ภูมิสำเนา

.....

.....

.....

.....

4. ผลงานสำคัญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. แบบอย่างที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลของบุคคลสำคัญ

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบ

หลังเรียน ชุดที่ 1

คำชี้แจง ให้เลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

- การที่อัครมหาเสนาบดี 2 ตำแหน่ง แบ่งเขตดูแลรับผิดชอบหัวเมืองฝ่ายเหนือและฝ่ายใต้ ทั้งฝ่ายพลเรือนและทหารเกิดขึ้นในสมัยใด
 - สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
 - สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง
 - สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
 - สมัยสมเด็จพระเพทราชา
- ในสมัยสุโขทัยราษฎรได้รับความเดือดร้อนจะขอเข้าเฝ้าพ่อขุนจะต้องดำเนินการอย่างไร
 - ไปตีกิ่งวินิจฉัยเถรี
 - ไปส่นกระดิ่งที่หน้าประตูวัง
 - ให้อาลักษณ์เขียนฎีกาถวาย
 - ขอเข้าเฝ้าที่พระแท่นมั่งศิลาบาตร
- พระมหารัชมราชาที่ 1 (ลิไทย) ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องไตรภูมิพระร่วง โดยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดใดเป็นหลัก
 - ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
 - พระพุทธศาสนาลัทธิวัชรยาน
 - พระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์
 - พระพุทธศาสนาลัทธิสยามวงศ์
- ผู้ใดไม่ได้อยู่ในระบบศักดินาตามกฎหมายศักดินาในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
 - เจ้านาย
 - ขุนนาง
 - ข้าราชการ
 - พระมหากษัตริย์
- พระราชกรณียกิจสำคัญของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชคือข้อใด
 - ทำสงครามเพื่อปกป้องบ้านเมือง
 - ส่งเสริมการค้าสำเภากับต่างชาติ
 - สร้างความสัมพันธ์กับชาติเพื่อนบ้าน
 - พัฒนาบ้านเมืองให้ทันสมัยแบบยุโรป

6. เหตุการณ์ในข้อใดแสดงถึงพระปรีชาสามารถและความกล้าหาญของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมากที่สุด

- ก. โจมตีเมืองคัง
- ข. กระทำยุทธหัตถี
- ค. การประกาศอิสรภาพ
- ง. ทรงยิงพระแสงปืนต้นข้ามแม่น้ำสะโตง

7. พระบรมราโชบายสำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชภายหลังการสถาปนากรุงธนบุรี เน้นเรื่องใดเป็นอันดับแรก

- ก. การฟื้นฟูพระพุทธศาสนา
- ข. การสร้างกองทัพให้เข้มแข็ง
- ค. การส่งเสริมการค้ากับต่างชาติ
- ง. การแก้ไขปัญหาความอดอยาก

8. สาเหตุที่ทำให้รัชกาลที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้มีการตรวจชำระกฎหมายขึ้นใหม่

- ก. กฎหมายเดิมที่ใช้อยู่ไม่มีความยุติธรรม
- ข. ชาตินักรบถูกกำหนดให้ไทยไร้ความศักดิ์สิทธิ์
- ค. โบราณราชประเพณีกำหนดให้ต้องมีการตรวจชำระทุกครั้งที่เปลี่ยนรัชกาลใหม่
- ง. พระองค์ทรงเกรงว่าผู้รู้กฎหมายจะค่อยๆ หายไป จึงให้รวบรวมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

9. ข้อใดไม่ใช่พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

- ก. การชำระพระไตรปิฎก
- ข. การใช้กฎหมายตราสามดวง
- ค. การรักษาเอกราชและความมั่นคงของราชอาณาจักร
- ง. การเปิดประเทศเพื่อทำการค้าขายกับพ่อค้าชาติตะวันตก

10. วรรณกรรมเรื่องใดที่เป็นบทพระราชนิพนธ์ที่มีความสำคัญที่สุดในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

- ก. อิเหนา
- ข. สามก๊ก
- ค. รามเกียรติ์
- ง. ราชาริราช

กระดานคำตอบ
แบบทดสอบหลังเรียน

ชื่อ - นามสกุล ชั้น เลขที่

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดานคำตอบ

ข้อที่	ก.	ข.	ค.	ง.
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ถ้านักเรียนทราบผลคะแนนแล้ว
อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ
ลองกลับไปศึกษาเนื้อหาได้อีกนะคะ...

เฉลยใบกิจกรรม
และเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 1

เอาไป
เติมสิบ

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1.1

เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

คำชี้แจง เติมพระนามพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัยลงในช่องว่าง และตอบคำถามที่กำหนดให้
(ส 4.3 ม.4-6/4)

ปีที่ครองราชย์ (พ.ศ.)	พระนามพระมหากษัตริย์
1792-ไม่ปรากฏ	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
ไม่ปรากฏ - 1822	พ่อขุนผาเมือง
1822-1841	พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
1841-1866	พระยาเลอไทย
1866-1890	พระยารามำณูม
1890-1911	พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย)
1911-1942	พระมหาธรรมราชาที่ 2
1943-1962	พระมหาธรรมราชาที่ 3 (ไสลือไทย)
1962-1981	พระมหาธรรมราชาที่ 4 (บรมपाल)

เพราะเหตุใดพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัยตอนต้นจึงมีคำนำหน้าพระนามว่า “พ่อขุน”

อาณาจักรสุโขทัยในยุคเริ่มแรกมีการปกครองแบบ “พ่อปกครองลูก” พระมหากษัตริย์ทรงห่วงใยอาณาประชาราษฎร์เสมือนหนึ่งบิดาทรงไต่ถามทุกข์สุข ทรงเปิดโอกาสให้ราษฎรร้องทุกข์ได้ด้วยตนเองอย่างใกล้ชิด โดยพระองค์จะทรงแก้ไขความทุกข์ยากของราษฎรด้วยพระองค์เอง ดังนั้น จึงมีคำว่า “พ่อขุน” นำหน้าพระนามของพระมหากษัตริย์

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1.2

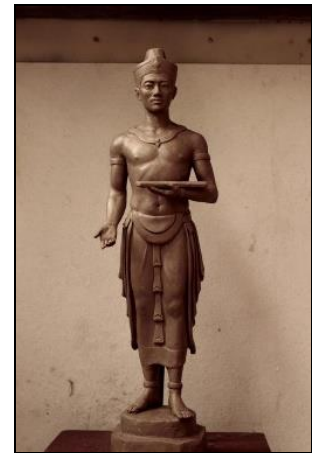
คำชี้แจง ตอบคำถามเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์สมัยสุโขทัยจากภาพที่กำหนดให้ (ส 4.3 ม.4-6/4)

ภาพ : พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
ที่มา : <https://historysukhothai.wordpress.com/พ่อขุนศรีอินทราทิตย์/>
เมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ภาพ : พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
ที่มา : <https://www.thebangkokinsight.com/274122/>
เมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ภาพ : พระมหาธรรมราชาที่ 1 (ไทย)
ที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/พระมหาธรรมราชาที่_1
เมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

1. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ทรงสถาปนากรุงสุโขทัยขึ้นมาได้อย่างไร
ทรงร่วมมือกับพ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองรเวด รวบรวมผู้คนปราบขอมสะท้านโขลงแล้วสถาปนากรุงสุโขทัยเป็นราชธานี
2. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช และพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
พ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นพระราชโอรสของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ส่วนพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) เป็นพระราชนัดดาของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

3. การปกครองในสมัยของพระมหากษัตริย์ทั้ง 3 พระองค์ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
 ในสมัยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์และพ่อขุนรามคำแหงมหาราชมีการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ส่วนในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) มีการปกครองแบบธรรมราชา
4. เพราะเหตุใดพ่อขุนรามคำแหงมหาราชจึงได้รับการยกย่องว่า “กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งอาณาจักรสุโขทัย”
 ทรงขยายอาณาเขตสุโขทัยออกไปอย่างกว้างขวาง ทรงทำให้บ้านเมืองเจริญรุ่งเรือง ทรงดูแลราษฎรอย่างใกล้ชิด ทรงประดิษฐ์อักษรไทย ทรงนิมนต์พระสงฆ์จากนครศรีธรรมราชมาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สุโขทัย ทำให้พระพุทธศานานิเวศน์ถาวรพลัดถิ่นจากวงศ์ประดิษฐานอย่างมั่นคงในสุโขทัย
5. พระราชนิพนธ์เรื่องใดของพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) ที่ยังคงมีอิทธิพลถึงปัจจุบัน
 “ไตรภูมิพระร่วง” หรือ “เตภูมิกา” เป็นวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่วาดด้วยเรื่องนรก-สวรรค์ เพื่อใช้สั่งสอนราษฎรให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม

เอาไป
เติมสิบ

เฉลยใบกิจกรรมที่ 2.1

เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

คำชี้แจง ระบุพระราชวงศ์ของพระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาให้ถูกต้อง (ส 4.3 ม.4-6/4)

ราชวงศ์ อู่ทอง	ราชวงศ์ สุพรรณภูมิ	ราชวงศ์ สุโขทัย	ราชวงศ์ ปราสาททอง	ราชวงศ์ บ้านพลูหลวง
-------------------	-----------------------	--------------------	----------------------	------------------------

1. สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ	ราชวงศ์สุพรรณภูมิ
2. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	ราชวงศ์สุโขทัย
3. สมเด็จพระรามาธิบดี	ราชวงศ์อู่ทอง
4. สมเด็จพระเจ้าฟ้าชัย	ราชวงศ์ปราสาททอง
5. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ	ราชวงศ์บ้านพลูหลวง
6. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ	ราชวงศ์สุพรรณภูมิ
7. สมเด็จพระรามาธิบดี	ราชวงศ์อู่ทอง
8. สมเด็จพระเพทราชา	ราชวงศ์บ้านพลูหลวง
9. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	ราชวงศ์ปราสาททอง
10. สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม	ราชวงศ์สุโขทัย

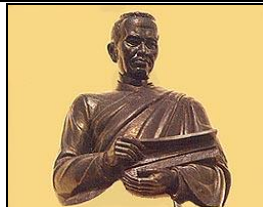

เฉลยใบกิจกรรมที่ 2.2

คำชี้แจง พิจารณาภาพ แล้วนำตัวอักษรใส่ในช่องว่างหน้าข้อความให้สัมพันธ์กัน (ส 4.3 ม.4-6/4)

ภาพ : สมเด็จพระ
รามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง)
ที่มา : https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1314&code_db=610001&code_type=0
เมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

ภาพ : สมเด็จพระบรมมา
ไตรโลกนาถ
ที่มา : <http://www.thaieritage.net/king/pong3.htm>
เมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

ภาพ : สมเด็จพระนเรศวร
มหาราช
ที่มา : <https://sites.google.com/site/haelngthxngtheiyw603/phrabrm-racha-nu-sawriy-smdec-phra-nreswrmharach>
เมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

ภาพ : สมเด็จพระ
นารายณ์มหาราช
ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/สมเด็จพระนารายณ์มหาราช>
เมื่อ : 18 กรกฎาคม 2562

ข	1. ทรงตรากฎหมายเทียบบาลขึ้นในราชสำนัก ทำให้ทราบว่พระราชโอรสพระองค์ใดเหมาะสมที่จะได้สืบสันตติวงศ์
ค	2. ทรงประกาศอิสรภาพของกรุงศรีอยุธยาไม่ขึ้นต่อกรุงหงสาวดีที่เมืองแครง เมื่อ พ.ศ. 2127
ง	3. ทรงส่งคณะราชทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับฝรั่งเศสในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และทรงต้อนรับชาวต่างชาติที่เข้ามาค้าขายกับอยุธยา เช่น จีน เปอร์เซีย โปรตุเกส ฮอลันดา เป็นต้น
ก	4. ทรงนำรูปแบบการปกครองแบบจตุสดมภ์จากเขมร ประกอบด้วย เวียงวัง คลัง นา มาใช้ในการปกครองอาณาจักร
ค	5. ทรงประสพชัยชนะในการกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชาแห่งกรุงหงสาวดี ทำให้อยุธยาปลอดภัยจากข้าศึกเป็นเวลานาน
ข	6. ทรงตราพระราชกำหนดศักดินา เพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและสิทธิของคนในสังคม ทำให้เกิดความสะดวกในการปกครองกำลังคน
ง	7. ทรงพระราชนิพนธ์วรรณกรรมเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์ และสนับสนุนการสร้างสรรคผลงานทางด้านวรรณกรรม
ข	8. ทรงปฏิรูปการปกครองแผ่นดินครั้งใหญ่ โดยโปรดให้ตั้งอัครมหาเสนาบดี 2 ตำแหน่ง คือ สมุหพระกลาโหม และสมุหนายก
ง	9. ทรงโปรดให้พระโหราธิบดีแต่งหนังสือจินตมณี ซึ่งเป็นแบบเรียนหรือตำราเรียนเล่มแรกของไทย
ก	10. ทรงรับเอาลัทธิเทวราชาจากเขมรมาใช้ ทำให้พระมหากษัตริย์ทรงมีสถานะเป็นสมมติเทพ

เอาไป
เติมสิ

เฉลยใบกิจกรรมที่ 2.3

คำชี้แจง อ่านบทความแล้วตอบคำถาม (ส 4.3 ม.4-6/4)

การเมืองและการค้าในระบบจัมก้องสมัยธนบุรี

ประเทศสยามและจีนมีความสัมพันธ์ทางการค้าในระบบบรรณาการตั้งแต่สมัยราชวงศ์หยวน คนไทยนิยม เรียกว่า “จัมก้อง” หลังจากราชอาณาจักรอยุธยาล่มสลายใน พ.ศ. 2310 ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างสยามกับจีนก็หยุดชะงักลง เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งใหม่ ทรงใช้เวลาตลอดรัชสมัยฟื้นฟูการค้ากับจีนเพื่อเป็นแหล่งรายได้ให้แก่รัฐและทรงต้องการซื้อยุทธปัจจัยจากจีนเพื่อนำมาสร้างอาวุธในการต่อสู้กับข้าศึก นอกจากนี้ ยังทรงต้องการให้ราชสำนักจีนรับรองทางการทูต เพื่อให้การขึ้นครองราชย์ของพระองค์ได้รับการยอมรับและมีความชอบธรรม ทำให้ตลอดรัชสมัยของพระองค์จึงพยายามส่งคณะทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับจีนหลายครั้งแต่ราชสำนักจีนก็ไม่ยอมรับ จนในที่สุด พ.ศ. 2324 ราชสำนักจีนจึงอนุญาตให้สยามส่งเครื่องราชบรรณาการไปเมืองจีนได้

ที่มา : ประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี หน้า 74 - 76

1. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอื่นๆ ในระบบรัฐบรรณาการเป็นอย่างไร

จีนมองว่าตนเองเป็นศูนย์กลางอำนาจและอารยธรรมโลก ประเทศต่างๆ ที่อยู่รายรอบจีน ถูกมองว่ามีฐานะต่อยกว่าและจะต้องยอมสวามิภักดิ์กับจีน โดยการถวายเครื่องราชบรรณาการแด่จักรพรรดิจีน

2. เพราะเหตุใดสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงพยายามให้ราชสำนักจีนยอมรับเครื่องราชบรรณาการจากสยาม

เพราะจะทำให้ไทยได้รับผลประโยชน์ทางการค้าจำนวนมากเป็นการตอบแทน เพื่อนำมาฟื้นฟูประเทศ และเพื่อให้จีนรับรองการขึ้นครองราชย์ของพระองค์เป็นไปด้วยความชอบธรรม

3. เพราะเหตุใดในระยะแรกราชสำนักจีนจึงปฏิเสธไม่รับเครื่องราชบรรณาการจากสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

เพราะจักรพรรดิจีนเห็นว่าสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นเพียงสามัญชน เมื่อถอนกบฏเอกราชแล้วก็ควรเชิฐราชทวยาทของกรุงศรีอยุธยาขึ้นเป็นกษัตริย์ ไม่ใช่ตั้งตนเป็นกษัตริย์เสียเอง ในตอนแรกจึงจึงไม่ให้การยอมรับ

4. ประโยชน์ที่ราชสำนักจีนได้รับจากการค้าในระบบรัฐบรรณาการมีอะไรบ้าง

จีนได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ ว่าตนเองเป็นประเทศมหาอำนาจและยังได้รับสินค้าพื้นเมืองที่มีค่าจากประเทศต่างๆ เป็นเครื่องบรรณาการ

5. ประโยชน์ที่ไทยได้รับในเวลาต่อมาจากการที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเจริญสัมพันธไมตรีกับจีน คืออะไร

ไทยในสมัยหลังต่อมาสามารถทำการค้าในระบบรัฐบรรณาการกับจีนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยสร้างความมั่นคงและมั่งคั่งให้กับไทยเป็นอย่างมาก

เอาไป
เติมสิบ

เฉลยใบกิจกรรมที่ 3.1

เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

คำชี้แจง พิจารณาพระราชกรณียกิจ แล้วเติมพระนามของพระมหากษัตริย์ ให้สัมพันธ์กัน
(ส 4.3 ม.4-6/4)

พระราชกรณียกิจ	พระนาม
1. ทรงปฏิรูปประเทศในทุกด้าน เช่น จัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล ยกเลิกระบบทาสและไพร่	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. โปรดเกล้าฯ ให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
3. โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2464	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
4. เป็นยุคทองแห่งวรรณคดี ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ มีพระราชนิพนธ์ที่สำคัญ คือ บทละครเรื่องอิเหนา	พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
5. โปรดเกล้าฯ ให้ชำระกฎหมายโบราณและรวบรวมขึ้นเป็นกฎหมายตราสามดวง	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
6. เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมชาวจีนที่สำเพ็ง ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยและคนจีนแน่นแฟ้นขึ้น	พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
7. โปรดเกล้าฯ ให้ทำสนธิสัญญาเบาว์ริง เพื่อให้ไทยสามารถรักษาอำนาจอธิปไตยไว้ได้	พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
8. โปรดเกล้าฯ ให้วันที่ 6 เมษายน เป็นวันชาติ เรียกว่า "วันจักรี"	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
9. ทรงก่อตั้งทุนอานันทมหิดลเพื่อสนับสนุนผู้มีความสามารถทางวิชาการให้ได้ศึกษาต่อ	พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
10. โปรดเกล้าฯ ให้ทำสนธิสัญญาเบอร์นี้อย่างอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2369	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

เอาไป
เติมสิบ

เฉลยใบกิจกรรมที่ 3.2

คำชี้แจง เติมตัวอักษรลงในช่องว่างให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์ (ส 4.3 ม.4-6/4)

1. พระยศที่พระองค์เจ้าทับได้รับการสถาปนาเมื่อ พ.ศ. 2356

ภ	ร	ม	ท	มี	น	เ	จ	ษ	ญ	า	น	ดิ	น	ท	ร
---	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	---

2. วัดที่มีการสร้างเรือสำเภาที่ก่อด้วยอิฐ เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์การค้าสำเภาของไทย

วั	ด	ยุ	ว	น	น	า	ว	า
----	---	----	---	---	---	---	---	---

3. วัดที่ทำการบูรณปฏิสังขรณ์พระปรางค์ในสมัยรัชกาลที่ 2 แต่มาแล้วเสร็จในรัชกาลที่ 3

วั	ด	อ	ร	ณ	ร	า	ช	ว	ร	ว	ร	า	ม
----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

4. วัดประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

วั	ด	ร	า	ช	โ	อ	ร	ส	า	ร	า	ม
----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

5. ระบบประมวลผูกขาดจัดเก็บภาษีอากรที่ปรับปรุงขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3

เ	จ้	า	ภ	า	ชี	น	ว	ย	อ	า	ก	ร
---	----	---	---	---	----	---	---	---	---	---	---	---

6. วรรณกรรมที่แต่งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 เพื่อสวดดีวีกรรมสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ฉิ	ฉิ	ติ	ติ	ห	เ	ล	ง	พ	ว	ย
----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---

7. คลองที่ขุดขึ้นตามพระราชดำริของรัชกาลที่ 3 เพื่อเชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำบางปะกงเข้าด้วยกัน

ค	ล	อ	ง	แ	ส	น	แ	ส	น
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

8. สนธิสัญญาทางพระราชไมตรีและการพาณิชย์ที่ไทยทำกับอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2369

ส	น	ธิ	ส	ญ	ญ	า	เ	น	อ	ร	นิ	ย์
---	---	----	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

9. คำที่รัชกาลที่ 2 ทรงตรัสล้อเลียนกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์

เ	จ้	า	ส	ว
---	----	---	---	---

10. รัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมตำรับตำราต่างๆ แล้วจารึกบนแผ่นศิลาติดไว้ตามที่ต่างๆ เพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้แก่ประชาชน

จ	า	ร	ภ	วั	ด	โ	พ	ธิ
---	---	---	---	----	---	---	---	----

เอาไป
เต็มสิบ

เฉลยใบกิจกรรมที่ 3.3

คำชี้แจง สืบค้นข้อมูลของบุคคลสำคัญในท้องถิ่นที่นักเรียนประทับใจ แล้วนำมาบันทึกลงในแบบบันทึก พร้อมติดภาพประกอบ (ส 4.3 ม.4-6/4)

ที่มา : <https://palungjit.org/threads />
 ประสบการณ์-เมื่อผมไปเห็น-หลวงพ่อกุณกำลัง
 ปลุกเซกวัตรุมงคล.295317/page-11
 เมื่อ : 25 กรกฎาคม 2562

- ชื่อ บุคคลสำคัญในท้องถิ่น
พระครูอนวัตรชินวงศ์ หรือหลวงพ่อดอย ชิน
วังโส (ชื่อเดิม วิจิต มานะดี)
- ที่อยู่ (บุคคลสำคัญในท้องถิ่นของนักเรียน)
วัดโนนไทย ตำบลโนนไทย อำเภอนโนนไทย
จังหวัดนครราชสีมา
- ประวัติบุคคลสำคัญในท้องถิ่น
(โดยสังเขป)
วัน/เดือน/ปีเกิด 3 เมษายน พ.ศ. 2482
บิดาชื่อ นายเที่ยง มานะดี
มารดาชื่อ นางรื่น มานะดี
ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ 74 หมู่ที่ 2
บ้านวังกระอาม ตำบลบ้านตาล อำเภอนโนนไทย
จังหวัดชัยภูมิ

อุปสมบทเมื่อ 1 มีนาคม พ.ศ. 2505

สมณศักดิ์ พ.ศ. 2559 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าคณะอำเภอ ชั้น
เอก ในราชทินนามเดิม ปัจจุบัน ปรีชาเจ้าคณะอำเภอนโนนไทย เจ้าอาวาสวัดโนนไทย ตำบลโนนไทย
อำเภอนโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

4. ผลงานสำคัญ

การส่งเสริมการศึกษา หลวงพ่อดอยได้ตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีนักศึกษาเข้าศึกษาใน
แผนกธรรมในระดับนักธรรมตรี นักธรรมโท และนักธรรมเอก ธรรมศึกษาตรี ธรรมศึกษาโท และธรรม
ศึกษาเอก และเปิดสอนในแผนกบาลีระดับเปรียญธรรม 1-9 ขณะเดียวกันยังจัดวัดให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เนื่องจากวัดโนนไทยได้รับการยกย่องให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างแหล่งเรียนรู้ของ
ชาวอำเภอนโนนไทยและชาวจังหวัดนครราชสีมา

.....งานด้านการเผยแผ่ หลวงพ่อดอยได้เผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมา
พระพุทธเจ้า และจัดให้มีการสวดมนต์รักษาศีลเจริญภาวนาและการแสดงธรรมตลอดกาล

5. แบบอย่างที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลของบุคคลสำคัญ

เป็นผู้ที่มีความมานะพยายาม ทุ่มเทประโยชน์ เผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นดั่งรังชีวิตสมณะ
แบบอย่างที่ดีของศาสนิกชน

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 1

เอาไป
เต็มสิบ

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 1

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	ข.	6.	ข.
2.	ข.	7.	ง.
3.	ค.	8.	ก.
4.	ค.	9.	ง.
5.	ก.	10.	ข.

ถ้านักเรียนทราบผลคะแนนแล้ว
อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ
ไปศึกษาเนื้อหาด้วยความตั้งใจนะคะ...

บรรณานุกรม

จิตรลดา ศิริรัตน์ ทศนีย์ สุทธิวานิช และ วิราสินี วงษ์รักษ์. **ประวัติศาสตร์และแผนที่ประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ : บริษัททิวซิ่งทอยส์ จำกัด, 2555.

จินดา เพชรมณีวรรณ. **พ่อขุนรามคำแหงมหาราช**. กรุงเทพฯ : อรุณรุ่ง, 2553.

ส.พลายน้อย. **สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : พิมพ์คำ, 2553.

วิมล จิโรจพันธุ์ และคณะ. **ประวัติศาสตร์ชาติไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2545.

สุทธิ ภิบาลแทน สุวัฒน์ แก้วสังข์ทอง. **เปิดโลกประวัติศาสตร์สุโขทัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ปันรู้, 2552.

สุดารา สุฉายา. **ประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2550.
เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. **ประวัติศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2550.

http://storyofsiam.blogspot.com/p/blog-page_7492.html

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

http://www.sukhothai.go.th/history/hist_06.htm

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

<https://www.phitsanulokhotnews.com/2017/11/02/110965>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

<http://www.lib.ru.ac.th/pkimages/manungsila.jpg>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

<http://www.thaimtb.com/webboard/184/92292-37.jpg>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

<http://www.thaimaptravel.com/articles-inner/location-temple/231.html>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

<http://www.thaimaptravel.com/articles>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

<http://www.thaimaptravel.com/articles-inner/location-temple/231.html>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

<http://board.palungjit.com/attachment.php?attachmentid=662591&stc=1&d=1249701195>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

<http://www.thaimtb.com/webboard/184/92292-37.jpg>

(วันที่สืบค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2562)

ชุดที่

1

ชุดการสอน วิชาประวัติศาสตร์ไทย

เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาท ในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทย ชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย รหัสวิชา ส32104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การสร้างสรรค์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ 5 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

- 1) บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย (1 ชั่วโมง)
- 2) บุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย (2 ชั่วโมง)
- 3) บุคคลสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย (2 ชั่วโมง)

ในชุดการสอนประวัติศาสตร์ไทย ชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย ประกอบด้วยคำชี้แจงสำหรับครู คำแนะนำสำหรับนักเรียน แผนผังการใช้ชุดการสอน มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ ใบกิจกรรมและแบบทดสอบหลังเรียน และภาคผนวกซึ่งประกอบด้วยเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยใบกิจกรรม เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน แบบบันทึกคะแนนและเกณฑ์การประเมิน